

รายงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

เรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๐ (๓)

เรื่องเชิงระบบเลขดำที่ รบ. ๓/๒๕๖๖

เรื่องเชิงระบบเลขแดงที่ รบ. ๘/๒๕๖๖

วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๖

๑. ปัญหาเรื่อง

เรื่อง มาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน

๒. หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

- ๒.๑ กระทรวงมหาดไทย
- ๒.๒ กระทรวงศึกษาธิการ
- ๒.๓ กระทรวงคมนาคม
- ๒.๔ กระทรวงสาธารณสุข
- ๒.๕ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- ๒.๖ กรมการขนส่งทางบก
- ๒.๗ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- ๒.๘ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล

๓. สภาพของปัญหา

สืบเนื่องจากอุบัติเหตุที่เกิดจากรถรับ-ส่งนักเรียนมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น จากข้อมูลการเฝ้าระวังของศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนนและเครือข่ายองค์กรผู้บริโภคพบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีอุบัติเหตุทางถนนและความไม่ปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนมากถึง ๓๐ ครั้ง มีผู้ได้รับบาดเจ็บจำนวน ๒๗๔ ราย และผู้เสียชีวิต ๒ ราย และปัญหาการลืมนัดเด็กนักเรียนไว้ในรถรับ-ส่งนักเรียนที่ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการควบคุมตลอดจนแนวทางหรือมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน และรัฐยังไม่ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐในการจัดสวัสดิการหรือ

/ เงินอุดหนุน...

เงินอุดหนุนในเรื่องการจัดสวัสดิการให้รถรับ-ส่งนักเรียนให้เป็นหน้าที่ของรัฐแต่อย่างใด แม้ว่ารัฐได้ออกนโยบายและมาตรการด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนและแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐ โดยศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนได้จัดทำโครงการเสริมสร้างประสิทธิภาพการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนโดยบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสำคัญต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดพร้อมมอบนโยบายเกี่ยวกับกลไกด้านความปลอดภัยทางถนน ทั้งในระดับนโยบายและในระดับจังหวัด แต่อย่างไรก็ตามเรื่องมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนนั้น ภาครัฐยังไม่ได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง ทั้งนี้ แม้จะมีหน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียนอยู่หลายฉบับ แต่ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบายที่เป็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาระบบรถรับ-ส่งนักเรียนให้มีคุณภาพความปลอดภัย ต่างทำหน้าที่ในส่วนความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานเป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุของรถรับ-ส่งนักเรียน และเหตุการณ์ลี้มเด็กไว้ในรถรับ-ส่งนักเรียนยังคงเกิดขึ้นซ้ำ ๆ โดยปัญหาสำคัญของการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ได้แก่ ปัญหาการขับเคลื่อนงานด้านมาตรการความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลและตรวจสอบการดำเนินมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน กฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน และปัญหาสำคัญที่เป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุในส่วนใหญ่มารจากสภาพตัวรถที่ชำรุดทรุดโทรม ขาดการตรวจสอบสภาพอย่างต่อเนื่องและรถรับ-ส่งนักเรียนจำนวนมากไม่ได้ขออนุญาตจากกรมการขนส่งทางบกเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นรถรับ-ส่งนักเรียน เนื่องจากเงื่อนไขการจดทะเบียนของกรมการขนส่งทางบกนั้น รถรับ-ส่งนักเรียนจะต้องได้รับการรับรองจากโรงเรียนหรือสถานศึกษาทุกภาคการศึกษา ทั้งนี้ จากข้อมูลของกรมการขนส่งทางบกพบว่า จำนวนรถยนต์ส่วนบุคคลและรถยนต์สาธารณะที่ได้รับอนุญาตให้ใช้เป็นรถรับ-ส่งนักเรียนทั่วประเทศมีจำนวนเพียง ๓,๓๔๒ คัน (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖) ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่ามาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ปัจจุบันไม่มีข้อมูลจำนวนรถรับ-ส่งนักเรียนที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด ทำให้ไม่สามารถจัดทำฐานข้อมูลจำนวนรถรับ-ส่งนักเรียนที่แท้จริงได้ และไม่มีระบบการบริหารจัดการและขาดการติดตามกำกับที่มีประสิทธิภาพ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการรับรู้ข้อมูล ขาดการรับรู้ข้อมูลสถานการณ์เสี่ยง และขาดกระบวนการมีส่วนร่วมในการร่วมกำกับดูแลความปลอดภัยของนักเรียนรวมถึงบุคลากรครูของโรงเรียน และผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียนให้มีความปลอดภัย ตลอดจนการเชื่อมต่อข้อมูลของโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่าโรงเรียนแต่ละแห่งมีระบบการรวบรวมข้อมูลนักเรียนและรถรับ-ส่งนักเรียนที่แตกต่างกันตามความพร้อมของแต่ละโรงเรียน และไม่มีระบบบริหารจัดการข้อมูลร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับสำนักงานขนส่งจังหวัดเพื่อใช้ในการประเมินผล ขาดการบูรณาการเป้าหมายร่วมกันในการ

/แก้ไข...

แก้ไขปัญหาดังกล่าวและยังไม่มีมาตรการด้านความปลอดภัยตลอดจนการประเมินผลเพื่อติดตามปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานและกำกับติดตามวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อวางกรอบแนวทางในการป้องกันและกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน

๔. การดำเนินการ

การศึกษาเชิงระบบ เรื่อง มาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนในครั้งนี้นี้ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้กำหนดประเภทของรถรับ-ส่ง นักเรียนแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

ประเภทที่ ๑ รถโรงเรียน (โรงเรียนบริหารจัดการด้วยตนเอง) รถโรงเรียน หมายถึง รถรับ-ส่งนักเรียนที่อยู่ภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลของโรงเรียนและได้รับอนุญาตให้ใช้เป็นรถรับ-ส่งนักเรียนตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด

ประเภทที่ ๑ ได้แก่ รถโรงเรียน
(โรงเรียนบริหารจัดการด้วยตนเอง)

ประเภทที่ ๒ รถรับ-ส่งนักเรียนได้รับอนุญาตให้ใช้รับ-ส่งนักเรียนตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด รถรับ-ส่งนักเรียน (รถยนต์ส่วนบุคคล) ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้เป็นรถรับ-ส่งนักเรียน หมายถึง รถรับ-ส่งนักเรียนที่ให้บุคคลภายนอกมารับ-ส่งนักเรียน และได้รับอนุญาตให้ใช้รถรับ-ส่งนักเรียนตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด

**ประเภทที่ ๒ รถรับ-ส่งนักเรียนได้รับอนุญาตให้ใช้รับ-ส่งนักเรียนตามที่
กรมการขนส่งทางบกกำหนด**

ประเภทที่ ๓ รถรับจ้างรับ-ส่งนักเรียน หมายถึง รถรับจ้างทั่วไป หรือรถโดยสารสาธารณะ ที่นำมาใช้ รับ-ส่งนักเรียน ตามเงื่อนไขการว่าจ้างที่ตกลงกันระหว่างผู้ประกอบการและผู้ปกครอง โดยรถรับจ้างดังกล่าวไม่ได้ขออนุญาตให้ใช้เป็นรถรับ-ส่งนักเรียน ตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด

ประเภทที่ ๓ รถรับจ้างรับ-ส่งนักเรียน หมายถึง รถรับจ้างทั่วไป หรือรถโดยสารสาธารณะที่นำมาใช้ รับ-ส่งนักเรียน

๔.๑ ผู้ตรวจการแผ่นดินทุกท่านได้เห็นชอบโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒ (๓) และ มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อจัดทำรายงานพร้อมข้อเสนอแนะให้คณะรัฐมนตรีทราบ เป็นเรื่องร้องเรียนเชิงระบบ เลขดำที่ รบ.๓/๒๕๖๖

๔.๒ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีหนังสือขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการขนส่งทางบก กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และสำนักงานกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงานพร้อมทั้งส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการลงพื้นที่แสวงหาข้อเท็จจริงในการจัดทำรายงานการแสวงหาข้อเท็จจริงพร้อมข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๐ (๓) ให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

๔.๓ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีการลงพื้นที่แสวงหาข้อเท็จจริงในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) ภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า จังหวัดภูเก็ตเป็นหนึ่งในจังหวัดที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นเมืองอัจฉริยะ Phuket Smart City หรือโครงการส่งเสริมพื้นที่พิเศษสำหรับเศรษฐกิจดิจิทัล ภายใต้การดำเนินโครงการของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดทำโครงการ “รถโรงเรียนรุ่นใหม่เด็กปลอดภัย” (Smart School Bus) ประกอบกับจังหวัดภูเก็ตมีโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ และโรงเรียนอนุบาลกนกขวัญได้สมัครเข้าร่วมโครงการ “รถโรงเรียนรุ่นใหม่เด็กปลอดภัย” (Smart School Bus) สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินลงพื้นที่แสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อรวบรวมข้อมูลประกอบการจัดทำโครงการศึกษาเรื่องเชิงระบบ เรื่อง มาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต เพื่อรับฟังมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ดังนี้

(๑) เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๖ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินลงพื้นที่ ณ โรงเรียนอนุบาลกนกขวัญ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต เป็นโรงเรียนอนุบาลขนาดกลางมีนักเรียนจำนวน ๔๐๐ คน มีการดำเนินงานด้านมาตรการความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน โดยการเตรียมความพร้อมด้านสภาพของตัวรถและติดตั้งระบบสแกนใบหน้าของเด็กนักเรียนทุกคนที่เดินทางไป-กลับโรงเรียนผ่านทางแอปพลิเคชันเพื่อรายงานไปยังผู้ปกครองในช่วงเช้าและช่วงเย็น นอกจากนี้ยังมีมาตรการตรวจเช็คครกโรงเรียนหลังจากรับ-ส่งนักเรียนเสร็จสิ้นในแต่ละวันด้วย โดยครูเวรประจำรถมีหน้าที่ต้องตรวจเช็คครกโรงเรียนทุกครั้ง รวมทั้งต้องเดินตรวจสอบอีกครั้งว่า นักเรียนได้เข้าห้องเรียนเรียบร้อยแล้วหรือยังเป็นประจำทุกวัน ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวจะต้องจัดทำบันทึกสรุปข้อมูลรายงานการเดินทางประจำวันเพื่อรายงานให้ผู้อำนวยการโรงเรียนทราบ

/ (๒) โรงเรียน...

(๒) โรงเรียนขจรเกียรติศึกษา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ มีนักเรียนจำนวน ๑,๕๐๐ คน ในระดับเตรียมอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โดยโรงเรียนดังกล่าวใช้รถตู้ในการจัดส่งนักเรียนโดยมีการจัดระบบรถรับ-ส่งนักเรียนแบ่งตามเส้นทางจำนวน ๑๑ เส้นทาง ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต และมีมาตรการด้านความปลอดภัยโดยการนำเทคโนโลยี GPS ติดตั้งประจำรถโรงเรียนทุกคันเพื่อรายงานสถานะการเดินทาง รวมทั้งมีปุ่มกดส่งสัญญาณ SOS ติดตั้งภายในรถโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนกดแจ้งกรณีมีเหตุฉุกเฉิน ทั้งนี้ โรงเรียนมีการสาธิตวิธีการใช้งานเพื่อให้เด็กนักเรียนสามารถเรียนรู้วิธีการเอาตัวรอดในสถานการณ์คับขันโดยการจำลองสถานการณ์เพื่อให้เด็กได้ฝึกฝนด้วย นอกจากนี้ หลังจากรับ-ส่งนักเรียนเสร็จสิ้นในแต่ละวัน ครูเวรประจำรถมีหน้าที่ต้องถ่ายคลิปวิดีโอ รายงานไปยังกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนทุกครั้งเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ลี้มเด็กไว้ในรถรับ-ส่ง นักเรียน สำหรับข้อเสนอแนะต่อภาครัฐ โรงเรียนต้องการให้รัฐพัฒนาระบบแอปพลิเคชันเพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องดังกล่าว

(๓) เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๖ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินลงพื้นที่แสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อรวบรวมข้อมูลประกอบการจัดทำโครงการศึกษาเชิงระบบ เรื่อง มาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ร่วมกับผู้อำนวยการกองกิจการขนส่ง และเจ้าหน้าที่สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa) ณ กองกิจการขนส่ง องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต เพื่อรับฟังมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนภายใต้สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตได้มีการจัดบริการรถสาธารณะ “รถล้อแดง” เพื่อจัดระบบบริการสาธารณะด้านการขนส่งมวลชนรองรับการคมนาคมภายในจังหวัดภูเก็ตและแก้ไขปัญหาการจราจรของจังหวัดภูเก็ต เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และมีทางเลือกในการเดินทางเพิ่มมากขึ้น และเพื่อให้นักเรียน นักศึกษาได้ใช้บริการรถขนส่งประจำทางฟรี โดยได้รับการยกเว้นค่ารถโดยสารซึ่งเป็นการช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ตลอดจนพระภิกษุ สามเณร นักบวช คนตาบอด และผู้สูงอายุ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตจ้างเหมาบุคคลภายนอกบริการจัดการเดินรถยนต์โดยสารประจำทาง โดยจัดให้มีรถวิ่งให้บริการ เพื่อเดินรถรับ-ส่งผู้โดยสาร ตั้งแต่เวลา ๐๖.๐๐ น. ถึง ๑๙.๐๐ น. ของทุกวัน และองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตได้มีการติดตั้งระบบติดตามยานพาหนะ (GPS) ภายในรถไฟล่องซึ่งเป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการควบคุมการเดินทางรถขนส่งประจำทางทุกคันเพื่อติดตามการทำงานของรถและนำข้อมูลการใช้รถมาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขการเดินทางให้มีประสิทธิภาพขึ้น และมีการติดตั้งแอปพลิเคชัน Traffy Transit กับรถยนต์โดยสารประจำทางทั้ง ๓ สาย ๔ เส้นทาง เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยวและประชาชนผู้ใช้บริการรถยนต์โดยสารประจำทาง ซึ่งแอปพลิเคชัน Traffy Transit เป็นแอปพลิเคชันสำหรับตรวจสอบตำแหน่งของรถยนต์โดยสารประจำทางและการจราจร ประกอบด้วย ๓ ส่วน ได้แก่ ระบบติดตามตำแหน่งของรถยนต์โดยสารประจำทางและคาดการณ์เวลาการเข้าป้าย ระบบแสดงพฤติกรรมกรรมการขับรถ และระบบแสดงภาพจากกล้อง CCTV โดยแอปพลิเคชัน Traffy Transit สามารถใช้งานผ่านระบบปฏิบัติการ Android สำหรับระบบปฏิบัติการ iOS และคอมพิวเตอร์ทั่วไปสามารถเข้าใช้งานผ่าน Safari/Chrome ได้ที่ transit.traffy.in.th เพื่อให้ได้รับ

ความสะดวก ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง โดยมีได้มุ่งหวังผลกำไรแต่อย่างใด และในอนาคตจะมีการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะโดยนำรถยนต์ไฟฟ้า Ev Bus จัดให้บริการเป็นรถโดยสารสาธารณะในเขตพื้นที่เมืองภูเก็ต ทั้งนี้ ตามที่สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa) ได้จัดทำโครงการรถโรงเรียนรุ่นใหม่เด็กปลอดภัย Smart School Bus โดยมีการพัฒนาเทคโนโลยีแอปพลิเคชันในการใช้งาน โดยคนขับรถสามารถเช็คจำนวนนักเรียนขึ้นรถได้ และผู้ปกครองจะได้รับการแจ้งเตือนทันทีเมื่อเด็กถึงโรงเรียนหรือกลับถึงบ้านแล้ว โดยโรงเรียนสามารถตรวจสอบพิกัดที่ตั้งและความเร็วของรถทุกคันและมีอุปกรณ์ Tracker ทำงานคู่กับอุปกรณ์ในรถ โดยจะรายงานสถานะเมื่อเด็กขึ้น-ลงรถ และแจ้งเตือนเมื่อมีเด็กติดค้างในรถโดยการกระจายสัญญาณด้วยคลื่น Microwave แจ้งเตือนเมื่อตรวจพบความเคลื่อนไหวและคลื่นความร้อนภายในรถ และมีปุ่มฉุกเฉินที่ตัวเครื่องสามารถกดขอความช่วยเหลือได้ ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตได้มีข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เรื่อง ใบอนุญาตของผู้ขับรถรับ-ส่ง เด็กนักเรียนเป็นการเฉพาะเพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นกับรถรับ-ส่งนักเรียน พร้อมทั้งให้มีการฝึกอบรมการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อช่วยเหลือเด็กนักเรียนและให้โรงเรียนจัดอบรมวิธีการเอาตัวรอดในสถานการณ์คับขัน

๒) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดหนองคาย จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดสุรินทร์ จากการแสวงหาข้อเท็จจริงทำให้ได้รับทราบข้อมูลว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการจัดบริการโครงการรถรับ-ส่งนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ มีจำนวนมากกว่า ๑,๔๐๐ โครงการ โดยสถิติโครงการรถรับ-ส่งนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า ภูมิภาคที่มีโครงการจัดบริการรถรับ-ส่งนักเรียนมากที่สุด ได้แก่¹ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อีกทั้ง จังหวัดสุรินทร์โดยโรงเรียนศิขรภูมิพิสัยเป็นโรงเรียนนำร่องพื้นที่ต้นแบบของการจัดระบบรถรับ-ส่งนักเรียน และจัดฝึกอบรมผู้ขับขี่หรือผู้ประกอบการรถรับ-ส่งนักเรียนในทุกภาคการศึกษา โดยได้เชิญสำนักงานขนส่งจังหวัดสุรินทร์มาดำเนินการตรวจสอบสภาพรถให้แก่ผู้ประกอบการรถรับ-ส่งนักเรียนโดยพร้อมเพรียงกัน ณ โรงเรียนศิขรภูมิพิสัย ประกอบกับสมาคมผู้บริโภคจังหวัดสุรินทร์ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวและได้จัดทำคู่มือการจัดระบบรถโรงเรียนให้ปลอดภัยและเป็นธรรม ดังนั้น เพื่อรับทราบแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน และวิธีการอันนำไปสู่การยกระดับรถรับ-ส่ง นักเรียนให้มีความปลอดภัยที่สูงขึ้น ซึ่งอาจเป็นรูปแบบที่นำไปปรับใช้ในบริบทของจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศได้อย่างเหมาะสม สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงลงพื้นที่แสวงหาข้อเท็จจริงในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินลงพื้นที่แสวงหาข้อเท็จจริงและร่วมประชุมกับนางวาสนา ศิริวงศ์ ปลัดอำเภอเฝ้าไร่ นายสุบรรณ สว่างมนต์ นายกองคการ บริหารส่วนตำบลอุทุมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับฟังแนวทาง

/ การดำเนิน...

¹ <https://www.thaipbs.or.th/news/content/310138> “เปิดสถิติโครงการรถรับ-ส่งนักเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อบต.ทั่วประเทศ”

การดำเนินงานการจัดบริการรถรับ-ส่งนักเรียน โดยใช้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลอุดมพรได้จัดสรรงบประมาณในการจัดบริการรถรับ-ส่งนักเรียนเพื่อให้บริการรับ-ส่งนักเรียนแก่เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและเด็กนักเรียนในพื้นที่อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย เนื่องจากอำเภอเฝ้าไร่เป็นอำเภอที่อยู่ห่างไกลติดชายแดน เส้นทางระหว่างบ้านมาโรงเรียนเกิดอาชญากรรมบ่อยครั้งและผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างกรีดยางพาราทำให้ไม่สะดวกในการเดินทางมารับ-ส่งนักเรียน ทั้งนี้ นายกององค์การบริหารส่วนตำบลอุดมพรได้มีข้อเสนอแนะให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีมาตรการการดำเนินการหรือระเบียบเพื่อสนับสนุนกิจกรรมสาธารณประโยชน์ที่ให้อำนาจองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการจัดบริการรถรับ-ส่งนักเรียน

(๒) เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับฟังแนวทางการดำเนินงานและมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ณ ศาลากลางจังหวัดหนองคาย พบว่า ปัญหาสำคัญได้แก่ รถยนต์ส่วนบุคคล และรถสาธารณะในพื้นที่จังหวัดหนองคายที่นำมาใช้เป็นรถรับ-ส่งนักเรียนนั้น ผู้ประกอบการไม่นำรถมาขึ้นทะเบียนเพื่อให้ได้รับอนุญาตให้ใช้รถในการรับจ้างรับ-ส่งนักเรียนตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด ซึ่งมีจำนวนมากกว่าอัตราร้อยละ ๘๐ เนื่องจากเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนให้ถูกต้องตามมาตรฐานจะต้องได้รับการรับรองจากสถานศึกษาทุกภาคการศึกษา โดยรองนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคายได้ให้ความเห็นว่า หลักเกณฑ์มาตรฐานและแนวทางการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน ทำให้มีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายพร้อมทั้งเสนอแนะให้มีการตรวจสอบประวัติอาชญากรรม และประวัติด้านยาเสพติดของผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียน

(๓) เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๖ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินประชุมหารือ ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดอุดรธานี โดยจากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดอุดรธานีได้ขับเคลื่อนนโยบายรถโรงเรียนอัจฉริยะ ๔ โรงเรียนในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ภายใต้โครงการ Smile kid school bus โดยความร่วมมือจากบริษัท เอสซีจี โลจิสติกส์ จำกัด โดยกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทย โดยนำระบบแอปพลิเคชันมาใช้ในการดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียนเพื่อป้องกันการเสียชีวิตของเด็กในรถโรงเรียน เริ่มจากการตรวจสอบเด็กนักเรียนที่ขึ้น-ลงรถรับส่งของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการด้วยวิธีการสแกนบาร์โค้ดจากบัตร ผู้ปกครองสามารถติดตามดูแลบุตรหลานได้อย่างใกล้ชิดผ่านกล้อง CCTV และข้อมูลต่าง ๆ ผ่านแอปพลิเคชันที่รองรับทุกระบบ ทั้ง iOS และ Andriod ผู้เกี่ยวข้องสามารถติดตาม ตรวจสอบ และดูแลการให้บริการรับ-ส่งนักเรียน ข้อมูลการเดินทางของนักเรียน และพฤติกรรมของพนักงานขับรถ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองในการดูแลบุตรหลาน ตลอดจนเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน โดยปัญหาหลักของรถรับ-ส่งนักเรียนในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี คือ การขาดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการจัดการ และรถที่นำมาใช้ไม่ผ่านการตรวจสอบสภาพตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด เพราะส่วนหนึ่งเป็นรถของชาวบ้านในพื้นที่

ที่มีจิตอาสาสามารถมารับ-ส่งลูกหลานภายในหมู่บ้าน และไม่ได้มีรายได้หรือกำไรจากการรับ-ส่ง อีกทั้งยังมีการดัดแปลงสภาพรถเพื่อให้นักเรียนสามารถโดยสารได้เป็นจำนวนมากและสภาพรถไม่เหมาะสมแก่การเป็นรถโดยสารของนักเรียนที่ต้องการความปลอดภัยสูงกว่าระดับปกติ ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีได้จัดสรรงบประมาณในการจัดบริการรถรับ-ส่งนักเรียนให้แก่นักเรียนในพื้นที่จังหวัดอุดรธานีที่มีฐานะยากจนจำนวน ๔ โรงเรียน เพื่อเป็นการจัดบริการสาธารณประโยชน์ และช่วยเหลือเด็กนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลให้สามารถเดินทางมาโรงเรียนได้

(๔) เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินลงพื้นที่เยี่ยมชมมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ณ โรงเรียนศิขรภูมิพิสัย อำเภอศิขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ เป็นโรงเรียนต้นแบบรถรับ-ส่งนักเรียนปลอดภัย ซึ่งสาเหตุที่โรงเรียนได้เข้ามาบริหารจัดการเรื่องรถรับ-ส่งนักเรียนให้มีความปลอดภัย สืบเนื่องมาจากปัญหานักเรียนมาไม่ถึงโรงเรียน ไม่เข้าโรงเรียนรวมทั้งกรณีรถรับ-ส่งนักเรียน ไม่ได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อมีการตั้งด่านตรวจของเจ้าหน้าที่ตำรวจก็จะหลบหลีกไม่เข้าด่านตรวจ ใช้เส้นทางอื่น ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงทำให้นักเรียนมาสายไม่ตรงเวลา หรือรถรับ-ส่งนักเรียนไม่มารับนักเรียนตามเวลาที่กำหนด ประกอบกับจากเหตุการณ์นักเรียนนั่งบนหลังคารถรับ-ส่งนักเรียนแล้วโดนสายไฟเกี่ยวคอทำให้ตกลงมา จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นโรงเรียนศิขรภูมิพิสัยจึงตระหนักถึงความสำคัญของการมาถึงโรงเรียนอย่างปลอดภัยของนักเรียน ทำให้เกิดความร่วมมือกับภาคประชาสังคม ผู้ปกครอง ผู้ประกอบการรถรับ-ส่งนักเรียน รวมทั้งความร่วมมือจากสมาคมผู้บริโภครจังหวัดขอนแก่น (สุรินทร์) เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานและสิ่งที่ดำเนินงาน ทำให้เกิดแนวทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมคือ ๑) การจัดการความปลอดภัยหน้าโรงเรียน คือ กำหนดจุดจอดรถรับ-ส่งนักเรียนภายในโรงเรียน รถรับ-ส่งนักเรียนทุกคันต้องเข้ารับส่งนักเรียนในโรงเรียน ๒) การจัดทำข้อมูลรถรับ-ส่งนักเรียน เช่น การทำข้อมูลคนขับรถรับ-ส่งนักเรียนทุกคนรถทุกคันที่รับ-ส่ง และจัดทำข้อมูลรายชื่อนักเรียนที่โดยสาร ข้อมูลการติดต่อสื่อสาร เป็นต้น ๓) เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เช่น สำนักงานขนส่งจังหวัด โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เพื่อจัดอบรมคนขับรถรับ-ส่งนักเรียนให้มีระเบียบวินัย รู้กฎหมาย และดำเนินการให้รถรับ-ส่งนักเรียนทุกคันขึ้นทะเบียนต่อขนส่งจังหวัด ๔) การจัดตั้งชมรมคนขับรถรับ-ส่งนักเรียนเพื่อติดตามดูแลซึ่งกันและกัน มีการเฝ้าระวังกันเอง มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ๕) มีการจัดอบรมผู้ดูแลความปลอดภัยท้ายรถ ควบคุมความปลอดภัยมากยิ่งขึ้นโดยให้นักเรียนรุ่นพี่ดูแลรุ่นน้องระหว่างเดินทางเพื่อควบคุมความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้โรงเรียนศิขรภูมิพิสัยเป็นโรงเรียนต้นแบบในการจัดการรถรับ-ส่งนักเรียนให้เกิดความปลอดภัย โดยโรงเรียนมุ่งเน้นให้นักเรียนเดินทางมาโรงเรียนด้วยรถโรงเรียน มากกว่าการขับซี้รถจักรยานยนต์มาโรงเรียน โดยมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครองซึ่งทำให้นักเรียนปลอดภัยจากอุบัติเหตุ และปัจจุบันโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนให้โรงเรียนต่าง ๆ ในอำเภอศิขรภูมิ จำนวนกว่า ๑๐ แห่ง ขับเคลื่อนงานร่วมกันในระดับอำเภอ เพื่อพัฒนาต่อให้เกิดความปลอดภัยในการบริหารจัดการรถรับ-ส่งนักเรียนทั้งจังหวัดต่อไป

/ (๕) เมื่อวันที่...

(๕) เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินลงพื้นที่จัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดสุรินทร์ ได้รับทราบปัญหาว่า ข้อมูลจำนวนรถรับ-ส่งนักเรียนที่มีการดำเนินการภายในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมีการขออนุญาตต่อสำนักงานขนส่งจังหวัดและไม่ดำเนินการขออนุญาตนั้น ยังมีได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรองผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ (นายชำนาญ ชื่นตา) ได้มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการกำหนดแนวทางการควบคุมดูแลรถรับ-ส่งนักเรียนที่แตกต่างกันในแต่ละระดับชั้น และมอบหมายให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสุรินทร์นำประเด็นเรื่อง มาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนกำหนดเป็นวาระการประชุมในการประชุมคณะอนุกรรมการศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนจังหวัดสุรินทร์ นอกจากนี้ ผู้แทนสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้ประกอบการรถรับ-ส่งนักเรียนจะต้องมีกักรตรวจสุขภาพประจำปีของผู้ขับขี่รถรับ-ส่งนักเรียนเพื่อใช้ประกอบการขออนุญาตขับขี่ โดยการประชุมหารือในครั้งนี้ถือเป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงและแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยที่สูงขึ้น ซึ่งอาจนำไปเป็นรูปแบบเพื่อนำมาปรับใช้ในบริบทของจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศได้อย่างเหมาะสมต่อไป

๓) ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดลำปางและจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า จังหวัดลำปางโดยสำนักงานขนส่งจังหวัดลำปางได้มีการจัดอบรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการนำรถมาให้บริการโดยสารรถรับ-ส่งนักเรียนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จนถึงปัจจุบัน โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้มีการดำเนินโครงการ “ร่วมใจสร้างความปลอดภัยให้กับรถรับจ้างรับ-ส่งนักเรียน” โดยมีการตรวจสอบสภาพรถรับ-ส่งนักเรียนที่รับรองได้ว่ามีมาตรฐานติดตั้งอุปกรณ์ส่วนควบต่าง ๆ ครบถ้วน โดยผู้ประกอบการที่ผ่านการฝึกอบรมตรวจสอบเอกสารและตรวจสอบสภาพรถแล้วจะได้รับหนังสือรับรองจากสำนักงานขนส่งจังหวัดลำปาง สำหรับในส่วนของโรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่มีการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ตามมาตรฐานของกรมการขนส่งทางบก และสามารถนำมาเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน มาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ดังนั้น เพื่อรับทราบแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับมาตรการดังกล่าว และวิธีการอันนำไปสู่การยกระดับรถรับ-ส่ง นักเรียน ให้มีมาตรฐานความปลอดภัยที่สูงขึ้น ซึ่งอาจเป็นรูปแบบที่นำไปปรับใช้ในบริบทของจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศได้อย่างเหมาะสม สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงลงพื้นที่แสวงหาข้อเท็จจริงในจังหวัดลำปางและจังหวัดเชียงใหม่โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ผู้ตรวจการแผ่นดิน (รองศาสตราจารย์อิสสรีย์ ธรรมชาติโรจน์) ที่ปรึกษาผู้ตรวจการแผ่นดิน (พันตำรวจเอก จิระวุฒิ ตัญหศรี) รองเลขาธิการฯ (นายทิมพร ยะลา) และเจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ลงพื้นที่แสวงหาข้อเท็จจริงและจัดการประชุมหารือ เรื่อง มาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดลำปาง โดยสำนักงานขนส่งจังหวัดลำปางได้มีมาตรการดำเนินงานที่จริงจัง และให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหา

/ อย่างครอบคลุม...

อย่างครอบคลุมและได้จัดทำโครงการ “ร่วมใจสร้างความปลอดภัยให้กับรถรับจ้างรับ-ส่งนักเรียน” โดยสำนักงานขนส่งจังหวัดลำปางได้มีมาตรการดำเนินงานที่จริงจังในการบังคับใช้กฎหมาย โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ปัจจุบัน โดยมีการจัดทำโครงการ “ร่วมใจสร้างความปลอดภัยให้กับรถรับจ้างรับ-ส่งนักเรียน” จัดอบรมเสริมความรู้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการต่าง ๆ ในการทำงานที่จะนำรถมาใช้โดยสารรถรับ-ส่งนักเรียน พร้อมได้สร้างวัฒนธรรมเพิ่มทักษะการขับรถอย่างปลอดภัยในหมู่ผู้ประกอบการ ให้มีการตรวจสอบสภาพรถอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้การรับรองในมาตรฐานการติดตั้งอุปกรณ์ส่วนควบต่าง ๆ ภายในรถ ซึ่งจะมีการออกเอกสารหนังสือรับรองให้กับผู้ประกอบการ โดยการดำเนินการดังกล่าวสำนักงานขนส่งจังหวัดลำปางได้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการ โดยจัดให้มีการตรวจสอบความพร้อมของรถรับ-ส่งนักเรียนให้เป็นไปตามระเบียบของกรมการขนส่งทางบกในช่วงวันหยุด นอกจากนี้ยังมีการจัดทีมผู้ตรวจการขนส่งคอยออกตรวจตราดูแลปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิด ทั้งบริเวณถนนสายหลัก สายรอง และบริเวณหน้าโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเห็นผลชัดเจนเป็นรูปธรรมสามารถที่ยกระดับให้เป็นจังหวัดพื้นที่นำร่องแก่จังหวัดอื่น ๆ ได้ ทั้งนี้ จากการประชุมทำให้ได้รับทราบข้อมูลว่าวิทยาลัยเทคนิคลำปางโดยอาจารย์และนักศึกษาวินิจฉัยช่างอิเล็กทรอนิกส์ วิทยาลัยเทคนิคลำปาง จังหวัดลำปาง ได้ร่วมพัฒนานวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ “เครื่องแจ้งเตือนเด็กติดในรถ” เพื่อแก้ไขปัญหาการลี้ภัยเด็กไว้ในรถรับ-ส่งนักเรียน โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้คิดค้นเครื่อง OVEC Kids Alarm หรือเครื่องเตือนภัยเด็กติดในรถยนต์ เมื่อมีการตรวจจับพบความเคลื่อนไหวภายในรถ ระบบจะเริ่มทำงานทันทีด้วยการลดกระจกอัตโนมัติ เพื่อป้องกันเด็กขาดอากาศหายใจ และรอการช่วยเหลือจากคนที่อยู่บริเวณใกล้เคียง ๆ พร้อมทั้งการแจ้ง GPS ไปยังแอปพลิเคชันของคนขับรถ ผู้ปกครอง หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบเพื่อช่วยเหลือเด็กที่ติดอยู่ในรถ ได้ทันท่วงทีและปลอดภัย ปัจจุบันเครื่องเตือนภัยเด็กติดในรถยนต์ของวิทยาลัยเทคนิคลำปาง สามารถนำไปใช้ในการป้องกันปัญหาการลี้ภัยเด็กไว้ในรถรับ-ส่งนักเรียนได้ โดยมีค่าใช้จ่ายประมาณ ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท

(๒) เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ผู้ตรวจการแผ่นดิน (รองศาสตราจารย์อัสสรีร์ ธรรมชาติโรจน์) ที่ปรึกษาผู้ตรวจการแผ่นดิน (พันตำรวจเอก จิระวุฒิ ตันตศรี) รองเลขาธิการฯ (นายทิมพร ยะลา) และเจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมชมการบริหารจัดการมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนของโรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ และผู้อำนวยการโรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัยเข้าร่วมประชุมด้วย ทั้งนี้ โรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัยเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนในระดับชั้นอนุบาล-มัธยมศึกษาปีที่ ๓ มีแนวคิดริเริ่มโครงการการพัฒนาแนวทางด้านความปลอดภัยทางถนน (TK safety road zone) ด้วยการร่วมใจกันของผู้ปกครองและชุมชนที่ต้องการสร้างความรู้ และคำนึงถึงความปลอดภัยบนท้องถนน หลีกเลี่ยงอันตรายที่มาจากปัญหาการเดินทางของนักเรียนและครู โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่อง มาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน และร่วมกับโรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนชั้นอนุบาล ๑ - อนุบาล ๓ ได้เรียนรู้การขอความช่วยเหลือ

หากตนเองตกอยู่ในสถานการณ์คับขันกรณีติดอยู่ในรถรับ-ส่งนักเรียน โดยการกดสัญญาณไฟฉุกเฉิน การบีบแตรรถ การเปิดที่ล้อครก และการหมุนกระจก เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมต้นแบบ โรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย ทั้งนี้ ในเรื่องการบริหารจัดการรถรับ-ส่งนักเรียน โรงเรียนได้จัดทำระบบฐานข้อมูล ผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียน เส้นทางรถรับ-ส่งนักเรียนในแต่ละหมู่บ้าน ทำให้โรงเรียนสามารถตรวจสอบข้อมูล และสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครองซึ่งการบริหารจัดการในส่วนนี้ สามารถนำมาเป็นต้นแบบสำหรับโรงเรียน ในการพัฒนาให้เกิดความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนได้

(๓) เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ได้รับแจ้งข้อมูลจากสำนักงานขนส่งจังหวัดลำปางว่า โรงเรียนอนุบาลลำปาง (เขลางค์รัตน์อนุสรณ์) ซึ่งได้เข้าร่วมโครงการ “รถโรงเรียนรุ่นใหม่เด็กปลอดภัย” (Smart School Bus) ของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa) ได้ดำเนินการติดตั้งอุปกรณ์เพื่อติดตามการเดินทาง ของรถรับ-ส่งนักเรียนและสามารถตรวจสอบนักเรียนว่าขึ้น-ลงรถ และรายงานสถานะผ่านแอปพลิเคชัน ในโทรศัพท์มือถือไปยังผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองจะได้รับการแจ้งเตือนเมื่อรถใกล้มารับนักเรียนที่บ้าน นักเรียน ขึ้น-ลงรถที่โรงเรียน และเมื่อนักเรียนเดินทางถึงบ้านระบบป้องกันการลื่นเด็กในรถโรงเรียนจะสามารถตรวจจับ ความเคลื่อนไหวภายในรถและเป็นการส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลในด้าน ความปลอดภัยเชิงป้องกันการเดินทางโดยรถรับ-ส่งนักเรียน ซึ่งมีผู้ประกอบการรถรับ-ส่งนักเรียน เข้าร่วมโครงการ และติดตั้งอุปกรณ์ดังกล่าว จำนวน ๒๒ คัน ณ สนามกีฬาโรงเรียนบ้านปงสนุก ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

๔.๔ การจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานส่วนกลาง สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ลงพื้นที่แสวงหา ข้อเท็จจริงในภูมิภาคต่าง ๆ พบว่า ปัญหาสำคัญของการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ได้แก่ ปัญหาการขาดหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลและตรวจสอบการดำเนินมาตรการ ด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน เนื่องจากกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละ หน่วยงาน ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมายเนื่องจากรถที่นำมาใช้เป็นรถรับ-ส่งนักเรียนนั้น ผู้ประกอบการไม่นำรถ มาขึ้นทะเบียนเพื่อให้ได้รับอนุญาตให้ใช้รถในการรับจ้างรับ-ส่งนักเรียนตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด เพราะเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนให้ถูกต้องตามมาตรฐานจะต้องได้รับการรับรองจากสถานศึกษาทุกภาคการศึกษา ทำให้รถที่นำมาให้บริการรับ-ส่งนักเรียนนั้น ส่วนใหญ่ไม่นำรถมาขึ้นทะเบียนและไม่ผ่านการตรวจสอบสภาพตามที่ กรมการขนส่งทางบกกำหนดเพราะส่วนหนึ่งเป็นรถของประชาชนในพื้นที่ที่มีจิตอาสาสามารถมารับ-ส่งลูกหลาน ภายในหมู่บ้าน และไม่ได้มีรายได้หรือกำไรจากการรับ-ส่ง อีกทั้งขาดกฎหมายที่ควบคุมผู้ขับขี่ในด้านความพร้อม เช่น การตรวจสอบสุขภาพและการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมของผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียน เป็นต้น ทั้งนี้ จากการ ลงพื้นที่แสวงหาข้อเท็จจริงทำให้ได้รับทราบปัญหามาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนในบริบทของ แต่ละพื้นที่ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ดำเนินการจัดประชุมหารือเพื่อรับฟังความคิดเห็น

/ เรื่อง มาตรการ...

เรื่อง มาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนเพื่อรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าวอย่างครบถ้วนทุกมิติ เพื่อจัดทำรายงานการแสวงหาข้อเท็จจริงพร้อมข้อเสนอแนะเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๖ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้จัดประชุมการศึกษา ดูงานและประสานความร่วมมือระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินกับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. ณ ห้องประชุม MDES ๑ ชั้น ๙ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และสืบเนื่องจาก สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินอยู่ระหว่างการจัดทำโครงการศึกษาเรื่องเชิงระบบ เรื่อง “มาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน” ผู้ตรวจการแผ่นดิน (รองศาสตราจารย์อิสสรีย์ ทรราชบุญโรจน์) จึงมีความสนใจในการจัดทำโครงการ “รถโรงเรียนรุ่นใหม่เด็กปลอดภัย” (Smart School Bus) ของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (สศด.) ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลด้านความปลอดภัยเชิงป้องกันให้กับการเดินทางโดยรถรับ-ส่งนักเรียน และได้มีข้อสั่งการให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมนำส่งข้อมูลรายละเอียดโครงการดังกล่าวเพื่อประกอบการจัดทำรายงานพร้อมข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

๒) เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๖ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีการจัดประชุมหารือเพื่อรับฟังความคิดเห็น เรื่อง มาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ร่วมกับหน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงคมนาคม กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการขนส่งทางบก กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมควบคุมโรค กองบังคับการตำรวจจราจร สำนักงานประมาณ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน สภามงคลของผู้นับถือศาสนา ห้องประชุม ๙๐๑ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

๕. ข้อเท็จจริงจากการแสวงหาข้อเท็จจริง

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้แสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ปรากฏข้อมูล ดังนี้

๕.๑ กฎหมายที่ใช้ในการกำกับ ดูแลและควบคุม ในเรื่องความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ปัจจุบันมี ๓ หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่

๑) กระทรวงคมนาคม โดยกรมการขนส่งทางบก มีกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับรถรับ-ส่งนักเรียนหรือรถโรงเรียน ได้แก่

๑.๑) พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒

๑.๒) พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

๑.๓) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๒๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติ การขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยกำหนดมาตรฐานรถโรงเรียน อุปกรณ์ความปลอดภัย การบรรทุก ผู้โดยสาร ไม่เกินจำนวนที่นั่ง และผู้ควบคุมดูแลนักเรียน

๑.๔) กฎกระทรวงกำหนดความปลอดภัยในการรับจ้างบรรทุกคนโดยสาร พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่มุ่งเน้นการกำหนดคุณสมบัติของผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียน ผู้ควบคุมดูแลนักเรียน และลักษณะของรถที่นำมาใช้ รับ-ส่งนักเรียน

๑.๕) ระเบียบกรมการขนส่งทางบกกว่าด้วยการขออนุญาตและการให้ใช้รถในการ รับจ้างรับ-ส่งนักเรียน พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการขออนุญาตและการอนุญาต ให้ใช้รถในการรับจ้างรับ-ส่งนักเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้นไป แต่ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ศาลปกครองสูงสุดได้มี คำพิพากษาเพิกถอนระเบียบกรมการขนส่งทางบกกว่าด้วยการขออนุญาตและการให้ใช้รถในการรับจ้างรับ-ส่ง นักเรียน พ.ศ. ๒๕๔๗ เนื่องจากระเบียบดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ในคดีหมายเลขดำที่ อ. ๑๕๘/๒๕๕๐ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๒๒/๒๕๕๓ ซึ่งจากผลของคำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดนี้ ทำให้นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ไม่สามารถอนุญาตให้ใช้รถรับจ้างรับ-ส่ง นักเรียนตามระเบียบดังกล่าวต่อไปได้ กรมการขนส่งทางบกจึงมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ คค ๐๔๐๘/ว ๑๑๓ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๔ ยกเลิกระเบียบกรมการขนส่งทางบกและกำหนดแนวทางปฏิบัติการอนุญาตให้ใช้รถรับจ้าง รับ-ส่งนักเรียน พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยกำหนดให้นายทะเบียนทุกจังหวัดมีอำนาจอนุญาตให้ใช้รถรับจ้างรับ-ส่ง นักเรียนตามความในมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒

ต่อมาโดยที่ปัจจุบันมีการนำรถยนต์ส่วนบุคคลมาใช้ในการรับจ้างรับส่งนักเรียนทั้งในและ นอกเขตจังหวัดที่รถนั้นจดทะเบียนเป็นจำนวนมาก และไม่ได้มีการปรับปรุงสภาพตัวรถให้มีความปลอดภัย สำหรับใช้รับ-ส่งนักเรียน หรือมีการแก้ไขดัดแปลงสภาพตัวรถซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยในการใช้ รถรับ-ส่งนักเรียน สมควรปรับปรุงแนวทางปฏิบัติในการอนุญาตให้ใช้รถยนต์รับจ้างรับส่งนักเรียนเสียใหม่ ให้เกิดความเหมาะสมและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น กรมการขนส่งทางบกจึงให้ยกเลิกหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ คค ๐๔๐๘/ ว ๑๑๓ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๔ และกรมการขนส่งทางบกได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๔๐๘/ว ๒๕๓ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เรื่อง นำส่งคำสั่งนายทะเบียนที่วราชอาณาจักร ที่ ๑/๒๕๕๙ เรื่อง มอบหมายอำนาจให้ ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่เฉพาะอย่าง และชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการอนุญาตให้ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลรับจ้าง รับ-ส่งนักเรียนในการอนุญาตให้ใช้รถยนต์รับจ้างรับ-ส่งนักเรียนเสียใหม่ให้เกิดความเหมาะสมและปลอดภัย มากยิ่งขึ้น กรมการขนส่งทางบกจึงให้ยกเลิกหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ คค ๐๔๐๘/ ว ๑๑๓ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๔

๑.๖) คำสั่งนายทะเบียนทั่วราชอาณาจักร ที่ ๑/๒๕๕๙ เรื่อง มอบหมายอำนาจข้าราชการปฏิบัติหน้าที่เฉพาะอย่าง และกำหนดแนวทางปฏิบัติในการอนุญาตให้ใช้รถรับจ้างรับ-ส่งนักเรียนไว้ โดยให้นายทะเบียนพิจารณาอนุญาตให้ใช้รถเพื่อการรับจ้างรับ-ส่งนักเรียนสำหรับรถที่นำมาใช้รับส่งนักเรียน ในโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบของตนตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ สำหรับรถยนต์ที่มีลักษณะ ดังนี้ ๑) เป็นรถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกิน ๗ คน แต่ไม่เกิน ๑๒ คน (รย.๒) และต้องไม่ติดฟิล์มกรองแสงที่กระจกกันลมหน้า กระจกกันลมท้าย และหน้าต่างด้านข้าง ๒) ที่นั่งของผู้โดยสารต้องติดตรึงแน่นกับพื้นรถอย่างมั่นคงแข็งแรงและต้องไม่มีพื้นที่สำหรับนักเรียนยืนในห้องโดยสาร และในกรณีเป็นรถที่มีลักษณะนั่งสองแถว หากมีทางขึ้นลงอยู่ด้านท้ายรถ ต้องปรับปรุงตัวรถให้มีประตู และที่กั้นกันนักเรียนตกจากรถที่ปลายที่นั่ง กรณีเป็นรถที่มีลักษณะที่นั่งจะต้องจัดวางที่นั่งเป็นแถวตอนตามความกว้างของตัวรถเท่านั้น ทั้งนี้ในการขออนุญาตให้ใช้รถรับจ้างรับ-ส่งนักเรียน เจ้าของรถต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่กำหนด เช่น การยื่นคำขอต่อนายทะเบียนให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยใช้แบบคำขออื่น ๆ พร้อมแนบเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา และต้องนำรถเข้ารับการตรวจสอบ ณ ที่ทำการนายทะเบียนที่ขออนุญาตเพื่อตรวจสอบลักษณะรถว่ามีลักษณะและมีอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง โดยต้องชำระค่าธรรมเนียมคำขอ ๕ บาท ค่าธรรมเนียมอื่น ๒๐ บาท รวมเป็น ๒๕ บาท และมีการตรวจสอบประวัติแล้วไม่พบว่าผู้ขับรถมีประวัติเสียหายจากการขับรถ และให้พิจารณาถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ประกอบการขนส่งหรือผู้ที่มีอาชีพขับรถรับจ้างประเภทอื่นในพื้นที่ความรับผิดชอบของนายทะเบียนเป็นสำคัญด้วย การอนุญาตให้อนุญาตได้ครั้งละไม่เกิน ๑ ภาคการศึกษา (ไม่เกินวันปิดเทอมของแต่ละภาคการศึกษา) เป็นต้น

๒) กระทรวงศึกษาธิการมีกฎหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับรถรับ-ส่งนักเรียนหรือรถโรงเรียน ได้แก่ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๖๒ สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยการขออนุญาตและการให้ใช้รถในการรับจ้างรับ-ส่งนักเรียน พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้รถโรงเรียนที่จะนำมารับ-ส่งนักเรียนต้องมีลักษณะตามที่กำหนด เช่น มีเครื่องหมายเป็นแผ่นป้ายพื้นสีส้มสะท้อนแสง มีข้อความว่า “รถโรงเรียน” เป็นตัวอักษรสีดำความสูงไม่น้อยกว่า ๑๕ เซนติเมตร ติดอยู่ที่ด้านหน้าและด้านท้ายของตัวรถ ให้สามารถมองเห็นได้ชัดเจนในระยะไม่น้อยกว่า ๕๐ เมตร และมีชื่อโรงเรียนติดอยู่ด้านข้างทั้งสองข้างของตัวรถ กระจกรถต้องมีลักษณะโปร่งใสและสามารถมองเห็นสภาพภายในรถและสภาพการจราจรภายนอกได้ชัดเจน หากมีการติดฟิล์มกรองแสง เมื่อวัดการผ่านของแสงแล้ว แสงต้องผ่านทั้งกระจกกันลมและฟิล์มกรองแสงได้ไม่น้อยกว่าระดับที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด และมีให้นำวัสดุอื่นใดมาติดหรือบดบังส่วนหนึ่งส่วนใด

/ ของกระจก...

ของกระจก เว้นแต่เป็นการติดเครื่องหมายหรือเอกสารตามที่กฎหมายกำหนด และไม่เป็นเหตุให้บดบังทัศนวิสัยในการขับขี่ อีกทั้งมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นเพื่อช่วยเหลือนักเรียนเมื่อมีอุบัติเหตุหรือมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้น เป็นต้น

๓) กระทรวงมหาดไทยมีกฎหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับรถรับ-ส่งนักเรียนหรือรถโรงเรียน โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการควบคุมดูแลความปลอดภัยเกี่ยวกับการจัดรถรับ-ส่งเด็กนักเรียนของสถานศึกษา (โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้การรับ-ส่งนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดความปลอดภัยสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยการขออนุญาตให้ใช้รถในการรับจ้างรับส่งนักเรียน พ.ศ. ๒๕๔๗ และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าต่อมาระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยการขออนุญาตให้ใช้รถในการรับจ้างรับส่งนักเรียน พ.ศ. ๒๕๔๗ จะถูกยกเลิกโดยผลของคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด แต่ไม่มีผลกระทบต่อแนวทางปฏิบัติในการควบคุมดูแลความปลอดภัยเกี่ยวกับการจัดรถรับ-ส่งนักเรียนของสถานศึกษา (โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่อย่างใด

๕.๒ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้จัดประชุมหารือเพื่อรับฟังความคิดเห็น เรื่อง มาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ร่วมกับหน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงคมนาคม กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการขนส่งทางบก กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กองป้องกันการค้าเจ็บบกรมควบคุมโรค กองบังคับการตำรวจจราจร สำนักงบประมาณ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน สภาก่อสร้างของผู้บริโภค ห้องประชุม ๙๐๑ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สรุปประเด็นปัญหาจากการประชุมตลอดจนข้อสังเกตได้ดังต่อไปนี้

๑) ประเด็นปัญหาด้านมาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมและส่งเสริมการบริหารจัดการรถรับ-ส่งนักเรียนปลอดภัย การจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการติดตาม ควบคุมรถรับ-ส่งนักเรียน

นายโกวิท ชูพะเนียด ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้รายงานต่อที่ประชุมว่า กระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดให้รถโรงเรียนที่จะนำมารับ-ส่งนักเรียนต้องมีลักษณะตามที่กำหนด โดยระเบียบดังกล่าวสอดคล้องกับมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด เรื่องมาตรการความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนที่เป็นส่วนของรถยนต์รับจ้างและเพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของกรมการขนส่งทางบก จึงได้นิยามคำว่า “รถโรงเรียน” ที่ได้รับการอนุญาตให้นำมาใช้รับ-ส่งนักเรียนโดยได้รับการอนุญาตจากกรมการขนส่งทางบก โดยจะแยกเป็นรถที่โรงเรียนบริหารจัดการเองและรถยนต์

/ รับจ้างให้...

รับจ้างให้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลโดยกระทรวงศึกษาธิการ และลักษณะของรถโรงเรียน เช่น มีป้าย “รถโรงเรียน” สีส้มสะท้อนแสง กระจกโปร่งใสรอบคันรถ มีค้อนทุบและอุปกรณ์ดับเพลิง แผ่นป้ายที่แสดงถึงความปลอดภัยต่าง ๆ เป็นต้น และกำหนดหน้าที่ของผู้ดำเนินการรถโรงเรียน ดังนี้ ต้องมีการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียนให้มีความปลอดภัย จัดให้มีผู้ควบคุมดูแลประจำรถโรงเรียน จัดให้มีมาตรการการควบคุมดูแลรถโรงเรียนอยู่ประจำ และได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ขับรถและเจ้าหน้าที่ดูแลนักเรียนบนรถรับ-ส่งนักเรียน เช่น ผู้ขับต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปี มีใบขับขี่ประเภทรถยนต์และมีประสบการณ์การขับรถยนต์ไม่น้อยกว่า ๓ ปี ต้องนำรถไปตรวจสภาพก่อนนำออกไปใช้งาน และต้องมีผู้ควบคุมดูแลต่อดูแลนักเรียนประจำรถ เป็นต้น

นายชนะ สุ่มมาตย์ ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัย กระทรวงศึกษาธิการ ได้รายงานต่อที่ประชุมว่า ในส่วนของศูนย์ความปลอดภัย กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียนในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีการดำเนินการดูแลสร้างความเข้าใจต่อสถานศึกษาที่อยู่ในความดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีหนังสือแจ้งระเบียบการบังคับใช้ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕ และเมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้มีการแจ้งระเบียบข้อบังคับไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบอีกครั้ง ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลได้จัดทำโครงการ Smart School Bus และมีการทดลองใช้ในหลายพื้นที่และประชาสัมพันธ์ให้โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้เข้าร่วม และในขณะนี้อยู่ในช่วงติดตามการทดลองใช้ นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมมือกับกองป้องกันบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสร้างการรับรู้ ปลูกฝัง ให้กับโรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อระมัดระวังอุบัติเหตุจากท้องถนนและลี้มนเด็กนักเรียนไว้ในรถโรงเรียน อีกทั้งมีการจัดตั้งชมรมการเรียนรู้ถึงวินัยจราจรทั่วประเทศเพื่อสร้างความรู้ให้แก่นักเรียน

นายณพดล จรเจริญ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ กระทรวงคมนาคม ได้รายงานต่อที่ประชุมว่า เรื่องของมาตรการความปลอดภัยของรถรับ - ส่งนักเรียน กระทรวงคมนาคม ได้ดำเนินการจัดทำโครงการ Thailand Smart Driver กล่าวคือ กระทรวงคมนาคมมีนโยบายการร่วมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (Road Safety Culture) ในรูปแบบการบูรณาการแบบ One Transport โดยมีความร่วมมือกับกระทรวงที่ดิน โครงสร้างพื้นฐานการขนส่งและการท่องเที่ยวญี่ปุ่น (MLIT) ภายใต้บันทึกความร่วมมือด้านความปลอดภัยทางถนน (MOC On Road Safety) ซึ่งคณะทำงานร่วมของ ๒ กระทรวง ได้นำต้นแบบแนวคิดในการจัดกิจกรรมรณรงค์การใช้รถใช้ถนนเพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และปลูกจิตสำนึกการมีน้ำใจกับเพื่อนร่วมทางภายใต้โครงการ “SMART DRIVE ใฝ่ใจของคนไทยทุกคน” ด้วยการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน กรมการขนส่งทางบก โดยมีเป้าหมายให้เป็นการสื่อสารโดยตรงถึงผู้ใช้รถใช้ถนนให้ตระหนักรู้ถึงความจำเป็นในการร่วมรับผิดชอบให้เกิดความปลอดภัยทางถนนด้วยการปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัดจากใจของตนเองจนเกิดเป็นวัฒนธรรมของคนไทยทุกคน การร่วมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยบนท้องถนน ในรูปแบบบูรณาการแบบ One Transport เน้นในเรื่องของความปลอดภัยบนท้องถนน

/ นายรัฐดิพัฒน์...

นายฐิติพัฒน์ ไทยจงรักษ์ ผู้อำนวยการสำนักสวัสดิภาพการขนส่งทางบก กรมการขนส่งทางบก ได้รายงานต่อที่ประชุมว่า ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยกรมการขนส่งทางบกได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดความปลอดภัยในการรับจ้างบรรทุกทุกคนโดยสาร พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียนรวมถึงเงื่อนไขที่ผู้ขับรถต้องปฏิบัติในการรับจ้างรับ-ส่งนักเรียน และเครื่องหมายหรือแผ่นป้ายที่รถรับจ้างรับ-ส่งนักเรียนต้องจัดให้มีและต้องผ่านการรับรองจากโรงเรียนหรือสถานศึกษาต้องได้มาตรฐานตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนดและต้องนำรถเข้าตรวจสภาพ ณ สำนักงานขนส่งจังหวัดที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ ซึ่งจะได้รับอนุญาตครั้งละ ๑ ภาคการศึกษา

สำหรับความแตกต่างระหว่างรถโรงเรียนกับรถรับ-ส่งนักเรียน มีความแตกต่างกันเนื่องจากตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๒๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดไว้ว่า รถโรงเรียน หมายความว่า รถที่โรงเรียนใช้รับส่งนักเรียน และให้หมายความรวมถึงรถที่ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งนำไปใช้ในการรับส่งนักเรียนเพื่อการศึกษาตามปกติ และต้องจัดให้มีเครื่องหมายหรือแผ่นป้ายพื้นสีส้มสะท้อนแสง มีข้อความว่า “รถโรงเรียน” เป็นตัวอักษรสีดำ ความสูงไม่น้อยกว่า ๑๕ เซนติเมตร ติดอยู่ที่ด้านหน้าและด้านท้ายของตัวรถให้สามารถมองเห็นข้อความได้โดยชัดเจนในระยะไม่น้อยกว่า ๕๐ เมตร และให้มีสัญญาณไฟสีเหลืองอำพันปิดเปิดเป็นระยะ ติดไว้ที่ด้านหน้าและด้านท้ายของตัวรถเพื่อให้ผู้ขับรถที่สวนมาหรือตามหลังมาเห็นได้ชัดเจนในระยะห่างไม่น้อยกว่า ๑๕๐ เมตร ต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นเพื่อช่วยเหลือนักเรียนเมื่อมีอุบัติเหตุหรือเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้น เช่น เครื่องดับเพลิงจำนวน ๑ - ๒ เครื่อง ขึ้นอยู่กับจำนวนที่นั่ง ค้อนทุบกระจก ๑ อัน และเหล็กชะแลง ๑ อัน และกำหนดให้มีผู้ควบคุมดูแลนักเรียนอายุไม่น้อยกว่า ๑๘ ปี ประจำอยู่ในรถตลอดเวลา เป็นต้น

ในส่วนของรถรับ-ส่งนักเรียนตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยกรมการขนส่งทางบกได้มีหนังสือชักซ้อมความเข้าใจ ที่ คค ๐๔๐๘/ว.๒๕๓ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙ และหนังสือกรมการขนส่งทางบก ที่ คค ๐๔๐๘/ว.๔๒๑ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการอนุญาตให้ใช้รถรับ - ส่งนักเรียน โดยอนุญาตให้ใช้รถรับ - ส่งนักเรียนได้ชั่วคราวเป็นภาคการศึกษา โดยรถรับ-ส่งนักเรียนต้องผ่านการรับรองจากโรงเรียนหรือสถานศึกษาด้วย และต้องนำรถเข้าตรวจสภาพ ณ สำนักงานขนส่งจังหวัดที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ โดยจะได้รับอนุญาตครั้งละ ๑ ภาคการศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้ สภาพรถที่นำมาเข้ารับการตรวจสภาพต้องมีลักษณะมีทางขึ้นลงได้ทั้งทางด้านข้างและด้านท้ายรถ มีอุปกรณ์ป้องกันการตกโดยไม่มีกำหนดสี สำหรับฟิล์มกรองแสงสามารถติดตั้งได้ทั้งกระจกกันลมหน้าและกระจกกันลมท้ายรวมทั้งหน้าต่างด้านข้าง โดยแสงต้องผ่านได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ หรือสามารถมองเห็นสภาพในรถได้เป็นอย่างดี และมีมาตรการด้านความปลอดภัยโดยกำหนดให้มีแผ่นป้ายสีส้มสะท้อนแสง มีข้อความ “รถโรงเรียน” ไฟสัญญาณเหลืองอำพัน ปิดเปิดเป็นเวลา เครื่องดับเพลิง ๑ - ๒ เครื่อง ขึ้นอยู่กับจำนวนที่นั่ง ค้อนทุบกระจก ๑ อัน และเหล็กชะแลง ๑ อัน และมีผู้ควบคุมรถอายุไม่น้อยกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์

กรมการขนส่งทางบกได้กำหนดมาตรการรถโรงเรียนและรถรับ-ส่งนักเรียน ตามหนังสือกรมการขนส่งทางบก ที่ คค ๐๔๑๙.๔/ว ๕๐๘ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๕ โดยกำชับให้สำนักงานขนส่งทั่วประเทศดำเนินการ ดังนี้ ๑) ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยของรถโรงเรียน และพนักงานขับรถรับ-ส่งนักเรียนอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง หากพบว่าฝ่าฝืนให้พิจารณาสั่งเพิกถอนหนังสืออนุญาตให้ใช้รถทันที ๒) ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำกับดูแลรถและพนักงานขับรถโรงเรียนและรถรับ-ส่งนักเรียนร่วมกันอย่างเข้มงวด และ ๓) จัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ขับรถโรงเรียนและผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียนให้ตระหนักถึงความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่

ทั้งนี้ สถิติจำนวนรถที่ใช้ในการรับ-ส่งนักเรียนทั่วประเทศ มีจำนวนทั้งสิ้น ๓,๙๖๓ คัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้ ๑) รถนั่งสองแถว ๔๐๖ คัน ๒) รถนั่งสองตอนประเภทรถสองแถว ๘ คัน ๓) รถตู้นั่งสามตอน ๑ คัน ๔) รถตู้ที่นั่งสี่ตอน ๒,๘๔๗ คัน ๕) รถโดยสารสองแถวสามตอน ๖ คัน ๖) รถโดยสารสองตอนสองแถว ๑ คัน ๗) รถอื่น ๆ ๗๓ คัน ๘) รถสี่ล้อสองคาถาคำและชื่อผู้ประกอบการเป็นโรงเรียน ๖๒๑ คัน (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖)

นายสุรพล เจริญภูมิ รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้รายงานต่อที่ประชุมว่า สถานศึกษาภายใต้การดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีจำนวน ๒๐,๐๐๐ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนจำนวน ๑,๗๐๐ แห่ง วิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน ๑๐ แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๑๘,๐๐๐ แห่ง และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีแนวทางปฏิบัติในการควบคุมดูแลความปลอดภัยเกี่ยวกับการจัดรถรับ-ส่งนักเรียนสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด โดยการทำงานในส่วนของมาตรการความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ปัจจุบันกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว โดยในระหว่างปีการศึกษากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กนักเรียนฝึกเอาตัวรอดเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ติดอยู่ภายในรถ อีกทั้งมีการสร้างกลุ่มแอปพลิเคชันไลน์ และการติดตั้งกล้องวงจรปิดตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้ผู้ประกอบการรถรับ-ส่งนักเรียนรายงานสถานการณ์บนรถเพื่อส่งไปยังกลุ่มไลน์ ให้ผู้ปกครองและคุณครูได้รับทราบสถานการณ์ตั้งแต่อยู่บนรถจนถึงหน้าห้องเรียน

ทั้งนี้ ประเด็นปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านการจัดบริการรถรับ-ส่งนักเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักเรียนเดินทางมาโรงเรียน โดยใช้งบประมาณของท้องถิ่น ในส่วนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถดำเนินการมาตรการความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือแจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๗,๘๔๙ แห่ง กรณีการใช้งบประมาณสนับสนุนเรื่องรถรับ-ส่งนักเรียน โดยสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ ๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นสามารถสงเคราะห์งบประมาณในการจัดหารถรับ-ส่งนักเรียนได้ทั้งหมด

/ ประเภทที่ ๒...

ประเภทที่ ๒ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนที่อยู่ในการดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นไม่สามารถดูแลในส่วนของงบประมาณรถรับ-ส่งนักเรียนได้ทั้งหมด เนื่องจากไม่อยู่ในกฎระเบียบของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

นายประวิทย์ ตันตราจินต์ ผู้ช่วยผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รายงานต่อที่ประชุมว่า ในประเด็นปัญหาเรื่องการอนุมัติงบประมาณในการสนับสนุนค่าเดินทางรถรับ-ส่งนักเรียนทุกคนนั้น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ลงพื้นที่ ณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ซึ่งเมื่อพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้วนั้น ไม่สามารถนำงบประมาณในส่วนนี้มาจัดให้บริการรับ-ส่งนักเรียนให้แก่ นักเรียนทุกคนได้ โดยไม่ถือว่าเป็นภารกิจหน้าที่ด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี แต่หากเป็นภารกิจเพื่อสงเคราะห์ให้กับเด็กนักเรียนยากจนและด้อยโอกาสสามารถกระทำได้ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

นางสาวศรินทิพย์ ธนวิจิตรพันธ์ ผู้อำนวยการกองจัดทำงบประมาณด้านสังคม ๑ สำนักงานงบประมาณ ได้รายงานต่อที่ประชุมว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการรถรับ-ส่งนักเรียนในด้านการศึกษามี ๔ หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานส่งเสริมเรียนรู้ และโรงเรียนเอกชน โดยสำนักงานงบประมาณได้จัดสรรงบประมาณรถรับ-ส่งนักเรียนให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งมีเงื่อนไขในการจัดสรรงบประมาณ เช่น เป็นโรงเรียนที่มีขนาดเล็กและมีนักเรียนน้อยกว่า ๔๐ คน โดยใช้หลักเกณฑ์จัดสรรงบประมาณ ๓๐๐ ล้านบาทต่อปี จำนวน ๒๐๐ วัน วันละ ๑๕ บาทต่อคน ใช้งบประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ บาท ต่อโรงเรียน ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ โรงเรียนเอกชน ไม่ตรงตามเงื่อนไขของระเบียบสำนักงานงบประมาณ

โรงเรียนที่อยู่ภายใต้การดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับงบประมาณจำนวน ๒๐๐ โรงเรียน ต่อมามีโรงเรียนในสังกัดเทศบาลและตำบลเพิ่มขึ้น จำนวน ๒,๐๐๐ โรงเรียน โดยมีเงื่อนไขการจัดสรรงบประมาณในเรื่องการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๕ ปี และมีการจัดกิจกรรมอบรมพัฒนาศักยภาพครู ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ในการพิจารณางบประมาณแยกออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ ๑ หลักเกณฑ์ที่ทางสำนักงานงบประมาณจัดให้มีรถรับ-ส่งนักเรียน ภายใต้โครงการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีจำนวนเด็กน้อยกว่า ๔๐ คน

ประเภทที่ ๒ ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ของสำนักงานงบประมาณ เนื่องจากบางโรงเรียนมีการบริหารจัดการรถรับ-ส่งนักเรียนเอง ซึ่งเป็นการตกลงค่าใช้จ่ายระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง

ส่วนเรื่องการจัดสรรงบประมาณสำหรับเด็กนักเรียนที่ยากจนและขาดโอกาสได้รับเงินอุดหนุนระดับประถมศึกษา จำนวน ๓,๐๐๐ บาท ต่อคน

๓) ประเด็นปัญหาด้านการจัดอบรมให้ความรู้แก่เด็ก นักเรียน ผู้ซบถและผู้ควบคุมดูแลรถรับ-ส่งนักเรียน ตลอดจนการจัดการเรียนรู้และการฝึกวิธีการเอาตัวรอดในสถานการณ์คับขันของเด็กนักเรียน

/ นายโกวิท...

นายโกวิท ชูพะเนียด ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้รายงานต่อที่ประชุมว่า ขณะนี้กระทรวงศึกษาธิการร่วมมือกับสถานีตำรวจ กองป้องกันการบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค กรมการขนส่งทางบก และภาคเอกชน จัดทำโครงการอบรมและระเบียบคู่มือให้ความรู้เรื่อง ระเบียบวินัยจราจรขณะขับขี่รถบนท้องถนน เพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

นายฐิติพัฒน์ ไทยจงรักษ์ ผู้อำนวยการสำนักสวัสดิภาพการขนส่งทางบก รายงานต่อ ที่ประชุมว่า กรมการขนส่งทางบกได้ดำเนินการดูแลสภาพรถยนต์ก่อนนำรถออกไปใช้ประกอบกิจการ และ ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการรถรับ-ส่งนักเรียน ทั้งนี้ กรมการขนส่งทางบกมีหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการขอ ใบอนุญาตขับรถ การจดทะเบียนและการใช้รถตามที่พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และจัดทำสื่อ การเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยบนท้องถนน ทั้งนี้ กรมขนส่งทางบกได้จัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์และ เชิญชวนเพื่อให้ความรู้เรื่องมาตรการการเรียนรู้อุบัติเหตุบนท้องถนนให้นักเรียนใช้รถรับ-ส่งแก่เด็กนักเรียน

๔) ประเด็นปัญหาด้านการตรวจสอบสุขภาพประจำปีของผู้ขับขี่รถรับ-ส่งนักเรียน

แพทย์หญิงศิริรัตน์ สุวรรณฤทธิ์ ผู้อำนวยการกองป้องกันการบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค รายงานต่อที่ประชุมว่า ปัจจัยการเกิดอุบัติเหตุที่มาจากคนที่ประมาทจากการขับขี่บนท้องถนนด้านพฤติกรรม และด้านสุขภาพ โดยมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน กล่าวคือ ปัจจุบันไม่มีกฎหมายรองรับในเรื่องของ ประเด็นการตรวจสอบสุขภาพ หรือการห้ามไม่ให้ผู้มีโรคประจำตัวขับขี่รถรับ-ส่งนักเรียน ทั้งนี้ มีเพียงบางโรคที่ได้รับการคุ้มครองตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนดไว้ และโรคที่ต้องห้ามมิให้ขับรถ ได้แก่ โรคลมชักที่ยังควบคุม อาการไม่ได้ เท่านั้น

การประเมินสมรรถนะด้านการขับขี่ กรมควบคุมโรคได้พัฒนาการประเมินสมรรถนะ ด้านการขับขี่ร่วมกับกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน โดยเน้นในเรื่องผู้ขับขี่รถสาธารณะ ในการ ประเมินแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ ๑) กลุ่มผู้ขับขี่ทั่วไป และ ๒) กลุ่มผู้ขับขี่รถสาธารณะ เช่น รถบรรทุก หรือ รถรับ-ส่งนักเรียน เป็นต้น การตรวจสอบสุขภาพหรือการประเมินสมรรถนะผู้ขับขี่เป็นการประเมินสมรรถนะทั่วไป โดยเป็นการตรวจตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด เช่น การมองเห็น การได้ยิน การทดสอบการเหยียบห้ามล้อ การตรวจโรคประจำตัว และการตรวจโรคจิตเวชอยู่ในหมวดหมู่การตรวจโรคทั่วไป ทั้งนี้ การตรวจสอบข้อมูล พื้นฐานสุขภาพ มีการพัฒนารูปแบบและมีการประเมินสุขภาพสมรรถนะด้านการขับขี่ด้วย

นายฐิติพัฒน์ ไทยจงรักษ์ ผู้อำนวยการสำนักสวัสดิภาพการขนส่งทางบก รายงานต่อ ที่ประชุมว่า ปัจจุบันกรมการขนส่งทางบกมีการตรวจคัดกรองผู้ขับขี่ โดยเฉพาะการตรวจสภาพความพร้อมของ ผู้ขับขี่ซึ่งเป็นผู้สูงอายุ

๕) ประเด็นการจัดทำฐานข้อมูล

นายชนะ สุ่มมาตย์ ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัย กระทรวงศึกษาธิการ ได้รายงาน ต่อที่ประชุมว่า กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำโครงการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

/ ให้มีทักษะ...

ให้มีทักษะชีวิตในศตวรรษ ที่ ๒๑ ให้ความสำคัญเรื่องความปลอดภัยในสถานศึกษา เรื่องความปลอดภัย ซึ่งกำหนดให้เป็นวาระแรกใน ๗ วาระเร่งด่วนของกระทรวงศึกษาธิการ เพราะตระหนักดีว่าหากสถานศึกษาไม่มี ความปลอดภัยแล้ว จะไม่สามารถจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพให้แก่ผู้เรียนได้ และยังส่งผลต่อการพัฒนา การศึกษาของไทย รวมถึงการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้พัฒนาระบบการแจ้งเหตุความไม่ปลอดภัยขึ้น ใช้ชื่อว่าศูนย์ “MOE SAFETY CENTER” โดยใช้แพลตฟอร์ม ดิจิทัลเป็นแอปพลิเคชันในการแจ้งเหตุความไม่ปลอดภัย และได้พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในทุกสังกัดของ กระทรวงศึกษาธิการ ให้มีความรู้ มีความเข้าใจในการใช้งานระบบเพื่อรับแจ้งเหตุความไม่ปลอดภัยที่มีผลต่อ นักเรียน นักศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงให้ความสำคัญกับการอบรมครูผู้สอนให้มีความรู้ มีทักษะที่จะนำไปสื่อสารกับเด็กในวัยเรียน ด้วยการจัดทำโครงการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อสร้าง ความปลอดภัย แบบคู่ขนานกัน มีแนวทางการปฏิบัติงานซึ่งช่วยให้ความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นได้รับการแก้ไข ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ลดความเสี่ยง และความรุนแรง โดยเห็นความสำคัญร่วมกันว่า มีความจำเป็นอย่างสูงสุด ในการจัดการปัญหาความปลอดภัยให้เกิดขึ้นกับนักเรียนและเยาวชนใน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ภัยที่เกิดจากการใช้ ความรุนแรงของมนุษย์ ๒) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ๓) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ และ ๔) ภัยที่เกิดจาก ผลกระทบต่อสุขภาพทางกายและจิตใจ ซึ่งความเสี่ยงความไม่ปลอดภัยเหล่านี้จะมีการเก็บสถิติ การเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาได้ถึงแหล่งต้นตอของปัญหา มีการติดตามความคืบหน้า โดยมีการรายงานการแก้ไขปัญหาแบบ Real-time ที่สำคัญได้เก็บเป็นฐานข้อมูล Big-Data ที่จะนำมา วางแผนและกำหนดนโยบายการพัฒนาสถานศึกษาและด้านความปลอดภัยในแต่ละพื้นที่ เพื่อขยายผล ในการป้องกัน ปลูกฝัง ปราบปราม รวมถึงการสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัย อันตรายต่าง ๆ ด้วย

๒) ประเด็นปัญหาการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการควบคุม ดูแลด้านความปลอดภัยของ รถรับ-ส่งนักเรียน

นายจักกนิษฐ์ คณานุรักษ์ ผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากำลังคน ดิจิทัล สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล รายงานต่อที่ประชุมว่า สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล ได้นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้กับรถ ๓ ประเภท ได้แก่ ๑) รถรับ - ส่งนักเรียน ๒) รถโรงเรียน และ ๓) รถรับจ้างรับ-ส่งนักเรียน ในโครงการ “Smart School Bus” โดยมีเป้าหมายในการจัดทำโครงการร่วมกับ ๓๐๐ โรงเรียนทั่วประเทศ ทั้งโรงเรียนของรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนเสนอไปยังกองทุนดิจิทัล จำนวน ๓,๕๐๐ คัน เฉลี่ยโรงเรียนละ ๑๐ คัน ซึ่งมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมจัดตั้งโครงการความปลอดภัยของรถโรงเรียน ได้นำอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีวัดคลื่นอินฟราเรดจับความเคลื่อนไหวสิ่งมีชีวิตในรถ จับความเร็วรถขณะขับอยู่บน ท้องถนนไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ และสร้างอุปกรณ์ปุ่มกดสีแดงให้เด็กนักเรียนในรถสามารถเห็นได้ง่าย

/ เพื่อกด...

เพื่อลดขอความช่วยเหลือหากเกิดเหตุการณ์คับขัน โดยข้อมูลเหล่านี้จะจัดส่งไปยังกลุ่มไลน์ของผู้ปกครอง และครูที่รับผิดชอบ ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะถูกจัดเก็บและส่งไปยังเครือข่าย Sigfox (ทำหน้าที่เหมือนผู้ให้บริการเครือข่ายมือถือที่มีโซลูชันสำหรับการใช้งาน Internet of Things และ M2M ที่มีอัตราส่งข้อมูลต่ำตามต้องการ ระบบจะเชื่อมต่ออุปกรณ์ลูกข่ายโดยใช้เทคโนโลยีคลื่นช่วงแคบพิเศษ) ส่งผ่านระบบ 4G ข้อมูลทั้งหมดจะถูกจัดเก็บที่ฐานข้อมูลโรงเรียนเพื่อส่งต่อไปยังระบบประมวลผล ระยะเวลา ความเร็ว Data Analytics (การนำข้อมูลที่มีอยู่มาเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ) ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายเพื่อไปประกอบกับโครงการมาตรการความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ทั้งนี้กระทรวงดิจิทัลเศรษฐกิจและสังคมได้มอบอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และ TV ขนาด ๓๒ นิ้ว ให้แก่โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเพื่อติดตามสถานการณ์ต่าง ๆ บนรถรับ-ส่งนักเรียนได้ทั้งแบบรายวันและรายเดือน

๗) ประเด็นปัญหาด้านแนวทางการสร้างภาคีเครือข่าย การมีส่วนร่วมและการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน

นายวิทยา จันทรเสนะ ผู้อำนวยการกองบูรณาการความปลอดภัยทางถนน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รายงานต่อที่ประชุมว่า กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในฐานะฝ่ายเลขานุการของศูนย์อำนวยความสะดวกทางถนน ได้ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน พ.ศ. ๒๕๕๔ และประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ได้มีการจัดทำแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐ การขับเคลื่อนการทำงานเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ และได้แจ้งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้ศูนย์อำนวยความสะดวกทางถนน สำหรับความปลอดภัยของรถโรงเรียนอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ได้แก่ การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและการเดินทางที่ยั่งยืน ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์ ดังนี้ ๑) ลดความเร็วในการสัญจรบนถนนของผู้ใช้รถจักรยานยนต์และเยาวชน ๒) ลดความเร็วในการสัญจรบนถนนด้วยเทคโนโลยีและการแก้ไขจุดเสี่ยงในระดับพื้นที่ ๓) ประเมินและปรับปรุงถนนให้ปลอดภัย และใช้ข้อมูลอุบัติเหตุเชิงพื้นที่เพื่อจัดการจุดเสี่ยงในถนนทุกรูปแบบ และ ๔) ส่งเสริมการเปลี่ยนรูปแบบการเดินทางจากการใช้พาหนะส่วนบุคคลไปสู่การเดินทางรูปแบบอื่น ๆ โดยเฉพาะระบบขนส่งสาธารณะ การเดิน และการใช้จักรยาน โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งจราจร ดำเนินการตามแผนศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเดินทาง รณรงค์ให้มีการใช้ขนส่งสาธารณะเพิ่มมากขึ้น กรมขนส่งทางบกปรับปรุง เรื่องการกำกับดูแลมาตรฐานรถยนต์ที่ใช้รับ-ส่งนักเรียน และอุปกรณ์รถสาธารณะอื่น ๆ ศูนย์ความปลอดภัยทางถนนได้มองเห็นถึงความปลอดภัยของการป้องกันอุบัติเหตุ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กนักเรียน และเยาวชน ซึ่งมีสถิติที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด โดยเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้มีหนังสือแจ้งทุกจังหวัดให้ศูนย์ความปลอดภัยทางถนนทุกจังหวัดจัดตั้งคณะอนุกรรมการด้านความปลอดภัยทางถนนในเด็กและเยาวชนในทุกจังหวัดเพื่อแก้ไขปัญหาความปลอดภัยให้แก่เด็กนักเรียนในการใช้รถสาธารณะในพื้นที่

/ นางก่องกาญจน์...

นางก่องกาญจน์ ทักษิทธิฤทธิ รักษาการแทน ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุน การควบคุมปัจจัยเสี่ยงทางสังคม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) รายงานต่อที่ประชุม ว่า สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพมีแผนที่จะทำงานในหลายเรื่องในเรื่องของการสร้างเสริม สุขภาพ หลายแผน หนึ่งในนั้น ได้แก่ แผนความปลอดภัยทางถนน มี ๓ ส่วน ได้แก่ งานวิชาการ การสนับสนุน พัฒนานโยบายร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ร่วมกันสร้างเครือข่ายภาค ประชาสังคมเพื่อเข้าร่วมการขับเคลื่อนงาน โดยลดการเสียชีวิตในกลุ่มผู้ใช้มอเตอร์ไซค์จากกลุ่มนักเรียน และ มุ่งเน้นเข้าไปทำงานในกลุ่มพื้นที่ที่มีอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุสูง และมุ่งเน้นการพัฒนาแนวทางการทำงาน โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อยกระดับการลดอุบัติเหตุในเรื่องมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่ง นักเรียน โดยทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายผู้บริโภครทั้ง ๖ เขต จากการลงพื้นที่สำรวจพบว่า ผู้ประกอบกิจการรถ รับ-ส่งนักเรียนบางจังหวัดมีความแตกต่างในด้านวัฒนธรรมของพื้นที่ จากการร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในจังหวัดพบว่า ผู้ประกอบการรถรับ-ส่งนักเรียนให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน โดยนำรถมาจดทะเบียนให้ถูกต้องตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนดเพิ่มมากขึ้น และทำงานในด้านการวิจัย ร่วมกับศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน

๘) สภามงคลของผู้บริโภคได้มีข้อเสนอแนะต่อที่ประชุม ดังนี้

นายคงศักดิ์ ชื่นไกรลาศ ผู้แทนจากสภามงคลของผู้บริโภค รายงานต่อที่ประชุมว่า สภามงคลของผู้บริโภคได้ออกสำรวจข้อมูลกับผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองจำนวนมากกว่าร้อยละ ๘๐ ไม่ทราบถึง ความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุขณะเดินทางอยู่บนรถรับ-ส่งนักเรียน เนื่องจากรถรับ-ส่งนักเรียนส่วนใหญ่มีสภาพ ไม่ปลอดภัย นักเรียนมีความจำเป็นต้องใช้รถรับ-ส่งนักเรียนไปโรงเรียน โรงเรียนและครูส่วนใหญ่ขาดองค์ความรู้ด้าน การจัดการของรถรับ-ส่งนักเรียน นอกจากนี้ กลไกของรัฐไม่สามารถกำกับคุณภาพมาตรฐานรถรับ-ส่งนักเรียนได้ และมีรถรับ-ส่งนักเรียนจำนวนมากไม่ขึ้นทะเบียนกับกรมการขนส่งทางบก โครงสร้างกฎหมายในขณะนี้ไม่มี หน่วยงานหลักในการจัดการด้านความปลอดภัย ซึ่งไม่ใช่สาระสำคัญที่รัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีต้องเร่งดำเนินการ ทำให้ผู้บริโภคไม่ได้รับความคุ้มครองจากกลไกของรัฐ ผู้ประกอบการไม่ได้รับการสนับสนุนธุรกิจขนส่งที่เป็นระบบ อย่างทั่วถึง ในส่วนนี้จึงทำให้โรงเรียนมีภาระที่มากขึ้นและไม่คุ้มค่าต่อการนำรถรับ-ส่งนักเรียนเข้าสู่ระบบ ทั้งนี้ สภามงคลของผู้บริโภคได้มีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

๘.๑) ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงมหาดไทย

(๑) เสนอแนะให้มีคณะทำงานร่วมภายใต้กลไกคณะอนุกรรมการภายใต้ คณะกรรมการศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน โดยมีองค์ประกอบของสภามงคลของผู้บริโภค ศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน และแผนงานสนับสนุนการป้องกันอุบัติเหตุจราจรระดับจังหวัดและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาแนวทางการจัดทำแผนความปลอดภัยและการแก้ไขกฎระเบียบการพัฒนา ระบบ จัดการรถรับ-ส่งนักเรียนให้มีความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

/ (๒) เสนอแนะ...

(๒) เสนอแนะให้มีคำสั่งการถึงศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนจังหวัดทุกจังหวัด กำหนดให้มีแผนยุทธศาสตร์หรือคณะทำงานด้านความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียนในทุกจังหวัด โดยกำหนดให้มีโครงสร้างการทำงานแบบมีส่วนร่วมที่ประกอบด้วย สภาองค์กรของผู้บริโภค เครือข่ายองค์กรผู้บริโภค หน่วยงานท้องถิ่น และเครือข่ายนักวิชาการ เพื่อบูรณาการจัดทำแผนความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียนในทุกจังหวัด

(๓) ให้สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ในการจัดสรรงบประมาณด้านการเดินทางและบริหารจัดการระบบความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียนที่ไม่ใช่เฉพาะโรงเรียนในสังกัด เพื่อมาตรฐานความปลอดภัยสูงสุดของนักเรียนที่ใช้บริการรถรับ-ส่งนักเรียน ให้สามารถเข้าถึงการเดินทางระหว่างบ้านและโรงเรียนได้อย่างปลอดภัย และสนับสนุนแนวทางการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นทางเลือกในการเดินทางของนักเรียนทุกคน

๘.๒) ข้อเสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

(๑) ขอให้ทบทุนและแก้ไขระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยกำหนดให้โรงเรียนเป็นจุดจัดการงานรถรับ-ส่งนักเรียนปลอดภัย มีหน้าที่หลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียนที่ปลอดภัย บรรจุแผนงานจัดการรถรับ-ส่งนักเรียนเป็นหนึ่งในภารกิจหลักของโรงเรียนหรือสถานศึกษา การประเมินและติดตามผลเพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ด้านนโยบาย เพิ่มมาตรการกำกับกรณีโรงเรียนหรือสถานศึกษาละเลยหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบฯ อันนำมาซึ่งความไม่ปลอดภัยในการเดินทางของนักเรียน

(๒) พัฒนาหลักสูตร ชุดความรู้ แนวทางการจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียนปลอดภัยให้กับบุคลากรเขตพื้นที่การศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีองค์ความรู้ หลักวิธีปฏิบัติที่ถูกต้อง ในการรับผิดชอบดูแลการจัดการความปลอดภัยในการเดินทางของนักเรียนด้วยรถรับ-ส่งนักเรียน

(๓) ขอให้แก้ไขนิยาม “การศึกษา” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้รวมถึง “การจัดบริการที่จำเป็นเพื่อให้เด็กนักเรียนสามารถเดินทางมาศึกษาเล่าเรียนยังโรงเรียนหรือเข้าถึงการศึกษาได้อย่างสะดวกปลอดภัย” เพราะการเดินทางที่ปลอดภัยเป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษา และเป็นหน้าที่ของรัฐในการดูแลคุ้มครองเด็กให้เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัย เพื่อการได้รับการศึกษาบนพื้นฐานของโอกาสที่ทั่วถึงเท่าเทียม

(๔) จัดสรรงบประมาณการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นค่าเดินทาง (รถรับ-ส่งนักเรียน) ให้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาให้กับนักเรียนทุกคนให้มีมาตรฐานและคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

(๕) สภาองค์กรของผู้บริโภคเสนอตัวเป็นคนกลางร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ กรมการขนส่งทางบก กรมป้องกันบรรเทาสาธารณภัย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น ๆ

/ ที่เกี่ยวข้อง...

ที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนหลักเกณฑ์การจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียนปลอดภัย การบริหารจัดการด้วยรูปแบบ และวิธีการออกใบรับรองการรับส่งนักเรียนของโรงเรียน และการจัดเก็บข้อมูลให้เกิดขั้นตอนปฏิบัติที่ชัดเจนให้กับ โรงเรียนหรือสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้กับโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ อย่างมีประสิทธิภาพ

๘.๓) ข้อเสนอต่อกระทรวงคมนาคม ดังนี้

(๑) ขอให้กำหนดมาตรการหรือแนวทางสนับสนุนเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจให้กับ ผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียนนำรถเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลผ่านการขึ้นทะเบียนขอใบอนุญาตการใช้รถรับ-ส่งนักเรียน เช่น การสนับสนุนเงินกู้ระยะยาวแบบดอกเบี้ยต่ำเพื่อปรับปรุงสภาพรถ สิทธิลดหย่อนภาษีประจำปี จัดทำประกันภัย รถยนต์ภาคบังคับโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และจัดทำประกันภาคสมัครใจแบบคนละครั้ง เป็นต้น เพื่อเป้าหมาย การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยให้กับรถรับ-ส่งนักเรียนอย่างเป็นระบบและการบริหารจัดการระบบ รถรับ-ส่งนักเรียนให้มีความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) ขอให้กำหนดรูปแบบใบอนุญาตขับรถยนต์ประเภทรถรับ-ส่งนักเรียนเป็นแบบ มาตรฐานเฉพาะ ที่แตกต่างจากรถยนต์ส่วนบุคคลและหรือรถโดยสารสาธารณะประเภทอื่น ๆ เนื่องจากเป็นอาชีพ ที่ต้องใช้ทักษะความชำนาญและความปลอดภัยสูงกว่าปกติในการบรรทุกผู้โดยสารที่เป็นเด็กนักเรียน

(๓) ขอให้พัฒนารูปแบบ วิธีการจัดเก็บข้อมูล และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียนร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานขนส่งจังหวัด ให้เป็นรูปแบบมาตรฐาน เดียวกัน เพื่อการส่งต่อและประมวลผลข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและเหมาะสมทันต่อการใช้งาน

๙) ศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนนได้มีข้อเสนอแนะต่อที่ประชุม ดังนี้

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีรายงานการเกิดอุบัติเหตุของรถรับ-ส่งนักเรียนเพิ่มขึ้นเป็น ๔ เท่า ของปี พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยเฉพาะช่วงเปิดเทอมเกิดอุบัติเหตุ ๒๓ ครั้ง เฉลี่ยเดือนละ ๔ ครั้ง โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ อุบัติเหตุเกิดจากพนักงานขับรถจำนวน ๖๘ ครั้ง โดยมีสาเหตุจากการขับรถเร็วและ ลืมเด็กนักเรียนไว้ในรถถึงอัตราร้อยละ ๖๒ ทั้งนี้ ความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุที่มาจากสภาพรถไม่มีมาตรฐาน การขาดทักษะในการขับรถรับ-ส่งนักเรียน กฎระเบียบของรถรับ - ส่งนักเรียน การขาดงบประมาณในการ จัดสรรรถรับ-ส่งนักเรียน โดยศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนนได้ลงพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อทำการศึกษารวบรวมข้อมูลปัญหาที่เกิดความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อรวบรวมข้อมูล ปัญหา ตลอดจนการประเมินผล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนการทำงานมี ๔ ขั้นตอน ดังนี้

(๑) จัดทำข้อมูลความเสี่ยง โดยมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย รถโรงเรียนและบุคคล ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ กำหนดวิธีการ การสังเกตการณ์ การลงสำรวจในพื้นที่สภาพจริง สภาพรถและสิ่งแวดล้อม และสัมภาษณ์พนักงานขับรถ จัดทำชุดความรู้ เครื่องมือ ให้ความรู้ข้อกฎหมายและความเสี่ยงของรถโรงเรียน เบื้องต้น ศึกษาผลกระทบที่ได้รับความเสี่ยงในแต่ละพื้นที่ และนำไปจัดตั้งเครือข่าย

(๒) การตั้งเครือข่ายทำงาน กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ภาครัฐหลักทำงานในพื้นที่ และภาคีเสริมเพื่อสนับสนุนการทำงานในพื้นที่ กำหนดวิธีการ ประชุมหารือ สรุปความเสี่ยง กำหนดวิธีการแก้ไข กำหนดมาตรฐานการทำงานในพื้นที่ และวางแผนปฏิบัติการก่อนเปิด-ปิดเทอม พร้อมประเมินผล มีชุดความรู้และเครื่องมือ ข้อมูลความเสี่ยง ผลที่ได้รับ การกำหนดบทบาทหน้าที่แต่ละฝ่ายเพื่อเสริมการทำงานให้สมบูรณ์

(๓) การจัดการความเสี่ยง กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง โรงเรียน และพนักงานขับรถ มีวิธีการ ตั้งชมรม ตรวจสอบสภาพ จัดการพฤติกรรมของผู้ขับรถรับ - ส่งนักเรียน และตรวจสอบสุขภาพ ให้ความรู้ในเรื่องกฎหมาย สถานการณ์การแก้ปัญหาในเหตุฉุกเฉิน และมีการจัดตั้งชมรมเพื่อเป็นฝ่ายเลขานุการในการทำงานในพื้นที่ และเกิดเครือข่ายร่วมกันในการทำงาน

(๔) ประเมินผลสร้างความยั่งยืน กลุ่มเป้าหมาย หน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมีการประชุมหารือ สร้างโครงสร้างหลักในการทำงานขับเคลื่อนอย่างน้อย ๓ ระดับ เช่น ระดับจังหวัด อำเภอ และท้องถิ่น ผลที่ได้รับ กระบวนการทำงานที่มีความต่อเนื่องตามแผนการทำงาน

ข้อเสนอแนะของศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน

(๑) กำหนดให้ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนจังหวัด มีคณะกรรมการทำงานด้านความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียนในทุกจังหวัด และต้องมีกำหนดการวาระรายงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีโครงสร้างที่เน้นการมีส่วนร่วมของคณะทำงานที่ประกอบด้วย ท้องถิ่น นักวิชาการ ผู้ประกอบการ เป็นต้น

(๒) กำหนดให้หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการบริหารจัดการระบบความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนที่ไม่ใช่เฉพาะในสังกัดเพื่อมาตรฐานความปลอดภัยสูงสุดของนักเรียนที่ใช้รถรับ-ส่งนักเรียน

(๓) สนับสนุนนโยบายให้หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาโรงเรียนของเด็กนักเรียนทุกคน ไม่ใช่เพียงโรงเรียนสังกัดท้องถิ่น เพื่อให้เด็กนักเรียนทุกคนได้มีโอกาสเข้าถึงระบบการศึกษาอย่างเต็มที่

(๔)หารือเพื่อปรับปรุงระเบียบ ข้อกฎหมายและแนวทางปฏิบัติให้มีความสอดคล้องกับพื้นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อร่วมบูรณาการกับหน่วยงานอื่นเพิ่มเติม เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

(๕) พัฒนารูปแบบฐานข้อมูลและการจัดเก็บฐานข้อมูลกลางเพื่อให้ทุกหน่วยงานมีข้อมูลสำหรับการติดตาม นำมาหารือแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๖. ข้อกฎหมาย

๖.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๕๓ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

/ มาตรา ๕๔...

มาตรา ๕๔ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษา รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน

มาตรา ๒๓๐ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๓) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

๖.๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๒๒ ผู้ตรวจการแผ่นดิน มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๓) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่ความปรากฏต่อผู้ตรวจการแผ่นดินว่ามีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากหน่วยงานของรัฐยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรายงานพร้อมข้อเสนอแนะให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณา ดำเนินการต่อไปโดยเร็ว โดยผู้ตรวจการแผ่นดินจะรายงานให้รัฐสภาและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบด้วยก็ได้

๗. คำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะ

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องและการชี้แจงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุมร่วมกับหน่วยงานที่

/ เกี่ยวข้องแล้ว...

เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า บุคคลโดยทั่วไปต่างมีความเข้าใจว่า “รถโรงเรียน” กับ “รถรับ-ส่งนักเรียน” มีความหมายเหมือนกัน กล่าวคือ รถที่ให้บริการรับ-ส่งนักเรียนเพื่อเดินทางไปโรงเรียน แต่แท้จริงแล้วรถที่ใช้รับ-ส่งนักเรียนนั้นมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ออกกฎหมายมาบังคับใช้ ควบคุม และกำกับหลายฉบับ แตกต่างกันตามข้อเท็จจริงตามหน้าที่และอำนาจของแต่ละหน่วยงาน ทำให้ปัจจุบันกฎหมายที่ใช้ควบคุม เรื่อง มาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนนั้น ไม่สามารถใช้บังคับในการควบคุมและแก้ไขปัญหาให้เหมาะสมกับบริบทในแต่ละพื้นที่เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในสังคมปัจจุบันได้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากรมการขนส่งทางบกได้มีมาตรการสำหรับรถรับ-ส่งนักเรียนส่วนตัวบุคคล ทั้งรถสองแถวและรถตู้มาใช้รับ-ส่งนักเรียน โดยต้องผ่านการรับรองจากโรงเรียนหรือสถานศึกษา และต้องขออนุญาตใช้รถให้ถูกต้อง นำรถเข้าตรวจสภาพ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยที่ราชการกำหนด และรถรับ-ส่งนักเรียนทุกคันต้องมีผู้ควบคุมดูแลนักเรียนที่มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี ประจำอยู่ในรถตลอดเวลาที่ใช้รับ-ส่งนักเรียนก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติแล้วอาจกล่าวได้ว่า มาตรการทางกฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบันนั้น กลับถูกละเลย ถูกมองข้าม ขาดประสิทธิภาพในการบังคับตามกฎหมาย ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นสิ่งที่รัฐควรตระหนัก และมีมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนจากการแสวงหาข้อเท็จจริงทำให้ได้รับทราบ ว่า โรงเรียนหรือสถานศึกษา ยังไม่มีแนวทางด้านความปลอดภัยทางถนนสู่แผนปฏิบัติการของสถานศึกษาและการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมตลอดจนดำเนินการประเมินติดตามที่เป็นระบบและต่อเนื่อง อีกทั้ง ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องดังกล่าว ยังไม่มีประสิทธิภาพและกรณีดังกล่าว ยังไม่มีการศึกษาหรือวิจัยเพื่อให้เกิดการพัฒนาสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ไม่ว่าจะ เป็นสภาพการจราจร ความปลอดภัยแก่นักเรียนและสถานศึกษา กอปรกับกฎหมายของกรมการขนส่งทางบกที่ใช้บังคับในปัจจุบันมีเพียงข้อกำหนดตามกฎกระทรวงกำหนดความปลอดภัยในการรับจ้างบรรทุกคนโดยสาร พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นหลักในการปฏิบัติเพื่อจัดระเบียบรถรับ-ส่งนักเรียน และแนวทางปฏิบัติในการอนุญาตให้ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลรับจ้างรับ-ส่งนักเรียน ตามหนังสือกรมการขนส่งทางบก ที่ คค ๐๔๐๘/ว ๒๕๓ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ข้อกำหนดตามแนวทางปฏิบัติฉบับดังกล่าวและกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ เนื่องจากบริบททางสังคมที่มีความแตกต่างกันในสังคมเมืองและสังคมต่างจังหวัด โดยมีประเด็นปัญหาเพื่อพิจารณาได้ ดังต่อไปนี้

๗.๑ ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมาย

สืบเนื่องจากกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมและบังคับใช้ในปัจจุบัน มีเพียงแนวทางปฏิบัติในการอนุญาตให้ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลรับจ้างรับส่งนักเรียน (พ.ศ. ๒๕๕๙) ของกรมการขนส่งทางบก โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่สามารถใช้ควบคุมตลอดจนการจัดการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่มีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กฎหมายของกรมการขนส่งทางบกที่ใช้บังคับในปัจจุบันไม่ได้มีเจตนารมณ์ในการออก

/ กฎหมายเพื่อ...

กฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข เกี่ยวกับรถรับจ้างรับส่งนักเรียนเป็นการเฉพาะแต่อย่างใด ประกอบกับหากมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดนั้น จะส่งผลให้รถรับจ้างตามหมู่บ้านที่นำมาใช้รับส่งนักเรียนไม่สามารถนำมาให้บริการรับ-ส่งนักเรียน ทำให้นักเรียนไม่สามารถเดินทางมาโรงเรียนได้ หากพิจารณาจากสถิติจำนวนผู้ที่ได้รับอนุญาตให้นำรถยนต์ส่วนบุคคลมาทำการรับจ้างรับ-ส่งนักเรียนนั้นพบว่า มีจำนวนไม่แน่นอนและมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากการกำหนดจำนวนผู้โดยสารภายในรถตามระเบียบกรมการขนส่งทางบก ทำให้เป็นข้อจำกัดในการรับ-ส่งนักเรียนจำนวนมาก จึงส่งผลกระทบต่อรายได้ของคนขับรถ และภาระต้นทุนในการปรับปรุงสภาพรถให้ถูกต้องตามระเบียบที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด ส่งผลให้ผู้ประกอบการรถรับ-ส่งนักเรียนในต่างจังหวัดไม่สามารถมาตรวจสภาพและจดทะเบียนให้ถูกต้อง อีกทั้งยังไม่มีมาตรการป้องปรามห้ามรถที่ไม่ได้ขออนุญาตมารับ-ส่งนักเรียนอย่างจริงจัง นอกจากนี้ยังพบว่า รถรับ-ส่งนักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีผู้ควบคุมดูแลเด็ก แต่จะใช้วิธีการจัดการโดยให้เด็กโตนั่งท้ายและให้เด็กโตช่วยดูแลเด็กเล็กภายในรถด้วย ดังนั้น จากสภาพปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบันยังไม่สามารถบังคับใช้ให้มีประสิทธิภาพได้ โดยมีสาเหตุมาจากปัญหา ดังต่อไปนี้

๑) ปัญหาด้านสภาพรถและการจดทะเบียนรถที่นำมาใช้รับ-ส่งนักเรียน

ปัญหาของรถรับ-ส่งนักเรียนที่ประสบอุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาสภาพตัวรถที่นำมาใช้รับ-ส่งนักเรียนไม่ได้มาตรฐาน และยังมีการนำรถที่เจ้าของรถมิไว้เพื่อใช้ในชีวิตประจำวันหรือมิไว้ใช้ในการประกอบอาชีพนำมาให้บริการ ขาดอุปกรณ์ด้านความปลอดภัยตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด และมีการดัดแปลงสภาพตัวรถเพื่อให้สามารถบรรทุกนักเรียนได้เป็นจำนวนมากจนเกินขีดความสามารถในการทรงตัวการควบคุมบังคับรถรับ-ส่งนักเรียน และปัญหาที่พบบ่อย คือ สภาพตัวรถมีอายุการใช้งานมานาน บางคันมีสภาพชำรุดไม่อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานและมีการซ่อมแซมและใช้อุปกรณ์ส่วนควบที่ไม่เหมาะสมแก่การเป็นรถรับ-ส่งนักเรียนที่ต้องการความปลอดภัยสูงกว่ารถโดยสารสาธารณะทั่วไป รวมถึงการไม่มีเครื่องมือที่จำเป็นในกรณีตกอยู่ในสถานการณ์ฉุกเฉิน อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากรมการขนส่งทางบกได้ออกกฎหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบรถรับ-ส่งนักเรียนหรือรถโรงเรียนตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ กล่าวคือ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๒ พ.ศ.๒๕๒๒ ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดมาตรฐานรถโรงเรียน อุปกรณ์ความปลอดภัย การบรรทุกผู้โดยสารไม่เกินจำนวนที่นั่ง และผู้ควบคุมนักเรียน และกฎกระทรวงกำหนดความปลอดภัยในการรับจ้างบรรทุกคนโดยสาร พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่มุ่งเน้นกำหนดคุณสมบัติของผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียน ผู้ควบคุมดูแลนักเรียนและลักษณะของรถที่นำมาใช้รับ-ส่งนักเรียน และคำสั่งนายทะเบียนทั่วราชอาณาจักร ที่ ๑/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เรื่อง มอบหมายอำนาจข้าราชการปฏิบัติหน้าที่เฉพาะอย่าง และหนังสือกรมการขนส่งทางบก ที่ คค ๐๔๐๘/ว ๒๕๓ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙ กำหนดแนวทางปฏิบัติในการอนุญาตให้ใช้รถในการรับ-ส่งนักเรียน โดยระเบียบดังกล่าวได้กำหนดรายละเอียด ประเภทรถที่จะนำมาใช้

/ รับ-ส่งนักเรียน...

รับ-ส่งนักเรียน และขั้นตอนการขอขึ้นทะเบียนรถรับ-ส่งนักเรียน เพื่อนำมาใช้บังคับในการควบคุม จัดระเบียบ ให้เกิดมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน แต่อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่ากฎหมายที่ใช้ในการ ควบคุมและตรวจสอบมาตรฐานด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนดังกล่าวไม่สามารถใช้บังคับได้อย่างมี ประสิทธิภาพ เนื่องจากบริบทของสังคมต่างจังหวัดชาวบ้านมักประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ขนาดของ ชุมชนมีขนาดเล็ก ผู้คนในชุมชนรู้จักมักคุ้นกัน ค่าครองชีพต่ำ ความเจริญก้าวหน้าและเทคโนโลยียังไม่ทั่วถึง ต่างจากสังคมเมืองที่มีความสะดวกสบายในด้านการคมนาคมขนส่ง การสื่อสารและการเข้าถึงเทคโนโลยีได้ อย่างทั่วถึง ส่งผลให้กฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันไม่สามารถนำมาใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจาก กฎหมายของกรมการขนส่งทางบกที่ใช้บังคับในปัจจุบันไม่ได้มีเจตนารมณ์ในการออกกฎหมายเพื่อกำหนด หลักเกณฑ์ เงื่อนไข เกี่ยวกับรถรับจ้างรับ-ส่งนักเรียนเป็นการเฉพาะแต่อย่างใด เพราะหากมีการบังคับใช้ กฎหมายอย่างเคร่งครัดจะส่งผลให้รถรับจ้างตามหมู่บ้านที่นำมาใช้รับ-ส่งนักเรียนนั้นไม่สามารถนำมาให้บริการ รับส่งนักเรียนได้ ทำให้นักเรียนไม่สามารถเดินทางมาโรงเรียนได้ ทั้งนี้ จากสภาพปัญหาด้านความปลอดภัยของรถ รับ-ส่งนักเรียน ตลอดจนสถิติ จำนวนการเกิดอุบัติเหตุ การสูญเสียชีวิตยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็น ว่าปัญหาการบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพทำให้ไม่สามารถนำมาใช้ในการกำหนดควบคุมรถรับ-ส่ง นักเรียน และไม่มีกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับโรงเรียน พนักงานขับรถ หรือพนักงานดูแลควบคุม ประจํารถโรงเรียนหรือสถานศึกษา ยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ประเภทต่าง ๆ ที่นำมาใช้รับ-ส่งนักเรียน ตลอดจนลักษณะของอุปกรณ์และส่วนควบรวมถึงการไม่มีประกันภัย ภาครัฐมีใจ ขาดหลักประกันการเยียวยาและชดเชยค่าเสียหายกรณีเกิดอุบัติเหตุแก่ชีวิตหรือร่างกาย

๒) ปัญหาการออกหนังสือรับรองการรับ-ส่งนักเรียนของโรงเรียนหรือสถานศึกษา

ปัจจุบันกรมการขนส่งทางบกได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการอนุญาตให้ใช้รถ เพื่อรับจ้างรับ-ส่งนักเรียน กล่าวคือ ในการขออนุญาตให้ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลรับจ้างรับ-ส่งนักเรียน เจ้าของรถ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์โดยยื่นคำขอต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ รับผิดชอบ และต้องมีหลักฐานการขึ้นทะเบียนรถโรงเรียน การขึ้นทะเบียนประวัติของผู้ขับรถและการขึ้น ทะเบียนประวัติผู้ควบคุมนักเรียนจากโรงเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการควบคุมดูแล การใช้รถโรงเรียน หรือหนังสือรับรองการรับ-ส่งนักเรียนจากโรงเรียนหรือสถานศึกษา จากเงื่อนไขการกำหนด หลักเกณฑ์แนวทางปฏิบัติในการอนุญาตให้ใช้รถเพื่อรับจ้างรับ-ส่งนักเรียนนั้น ส่งผลให้โรงเรียนหรือ สถานศึกษาต้องออกหนังสือรับรองการรับ-ส่งนักเรียนของโรงเรียนหรือสถานศึกษา จากการแสวงหาข้อเท็จจริง ได้รับทราบปัญหาว่า โรงเรียนหรือสถานศึกษามีได้ให้ความสำคัญหรือมีนโยบายด้านความปลอดภัยของ รถรับ-ส่งนักเรียน หลายโรงเรียนมีแนวคิดว่าการดังกล่าวเป็นหน้าที่ของผู้ปกครองที่จะต้องระมัดระวังหรือ รับผิดชอบปัญหาดังกล่าวแต่เพียงฝ่ายเดียวทำให้โรงเรียนไม่มีการหยิบยกประเด็นปัญหาดังกล่าวมากำหนด เป็นพันธกิจ อำนาจหน้าที่ หรือกำหนดไว้ในแผนการดำเนินงานของโรงเรียน หรือกำหนดแนวทางมาตรฐาน

ด้านความปลอดภัยของโรงเรียนหรือสถานศึกษา เช่น ปัญหาการจัดการรถรับ-ส่งนักเรียนทั้งในระดับพื้นที่และระดับจังหวัด แต่ละโรงเรียนมีแนวทางการบริหารจัดการที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับความพร้อมและแนวคิดของผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนแต่ละแห่งมีการกำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอนการออกใบรับรองตามหลักเกณฑ์ของแต่ละโรงเรียนที่แตกต่างกัน อีกทั้งปัญหาสำคัญของการออกหนังสือรับรองการรับ-ส่งนักเรียนของโรงเรียนหรือสถานศึกษา คือ การกำหนดกรอบระยะเวลาในการออกหนังสือรับรองให้ผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียนโดยกำหนดให้การอนุญาตให้อนุญาตได้ครั้งละไม่เกิน ๑ ภาคการศึกษา (ไม่เกินวันปิดเทอมของแต่ละภาคการศึกษา) การกำหนดเอกสาร หลักฐานที่ต้องยื่นประกอบการขอหนังสือรับรอง ขณะที่บางโรงเรียนปฏิเสธการออกหนังสือรับรองให้ผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียน ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้ผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียนไม่นำรถมาที่โรงเรียนออกหนังสือรับรองการรับ-ส่งนักเรียนของโรงเรียนหรือสถานศึกษา ส่งผลให้ขาดคุณสมบัติ เงื่อนไขตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด จึงไม่สามารถไปยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนเพื่อให้การอนุญาตให้ใช้รถเพื่อรับจ้างรับ-ส่งนักเรียนได้

๓) ประเด็นการบังคับใช้กฎหมายของกรมการขนส่งทางบก

สืบเนื่องจากกรมการขนส่งทางบกเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการขออนุญาตและการอนุญาตให้ใช้รถในการรับจ้างรับ-ส่งนักเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง จึงออกระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยการขออนุญาตและการอนุญาตให้ใช้รถในการรับจ้างรับ-ส่งนักเรียน พ.ศ. ๒๕๔๗ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ อ.๑๕๘/๒๕๕๐ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๒๒/๒๕๕๓ เรื่องคดีพิพาทเกี่ยวกับระเบียบกรมการขนส่งทางบก ว่าด้วยการขออนุญาตและการอนุญาตให้ใช้รถในการรับจ้างรับ-ส่งนักเรียน ๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๗ เป็นระเบียบที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งจากผลของคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดทำให้นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ไม่สามารถอนุญาตให้ใช้รถรับจ้างรับ-ส่งนักเรียนตามระเบียบดังกล่าวต่อไปได้ กรมการขนส่งทางบกได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด เรื่อง ยกเลิกระเบียบกรมการขนส่งทางบกและกำหนดแนวทางปฏิบัติการอนุญาตให้ใช้รถรับจ้างรับส่งนักเรียน หนังสือที่ คค ๐๔๐๘/ว ๑๑๓ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๔ ถึงหัวหน้าส่วนราชการของกรมการขนส่งทางบกและขนส่งจังหวัดทุกจังหวัด โดยกำหนดให้นายทะเบียนทุกจังหวัดมีอำนาจอนุญาตให้ใช้รถรับจ้างรับ-ส่งนักเรียนตามความในมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ อย่างไรก็ตาม ในการอนุญาตให้ใช้รถรับจ้างรับส่งนักเรียนหรือไม่ให้นายทะเบียนพิจารณาถึงผลกระทบที่อาจจะมีขึ้นกับผู้ประกอบการหรือผู้มีอาชีพขับรถรับจ้างประเภทอื่นในพื้นที่ของตนเองเป็นสำคัญด้วย ต่อมาได้มีคำสั่งนายทะเบียนที่วราชอาณาจักร ที่ ๑/๒๕๕๔ เรื่อง มอบหมายอำนาจข้าราชการปฏิบัติหน้าที่เฉพาะอย่าง และกำหนดแนวทางปฏิบัติในการอนุญาตให้ใช้รถรับจ้างรับ-ส่งนักเรียนไว้โดยให้นายทะเบียนพิจารณาอนุญาตให้ใช้รถเพื่อการรับจ้างรับส่งนักเรียนสำหรับรถที่นำมาใช้รับส่งนักเรียนในโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบของตนตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่ง

/ พระราช...

พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ สำหรับรถยนต์ มีลักษณะเป็นรถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกิน ๗ คน แต่ไม่เกิน ๑๒ คน (รย.๒) และต้องไม่ติดฟิล์มกรองแสงที่กระจกกันลมหน้า กระจกกันลมท้าย และหน้าต่างด้านข้าง โดยที่นั่งของผู้โดยสารต้องติดตรงแน่นกับพื้นรถอย่างมั่นคงแข็งแรง และต้องไม่มีพื้นที่สำหรับนักเรียนยืนในห้องโดยสาร กรณีเป็นรถที่มีลักษณะนั่งสองแถว หากมีทางขึ้นลงอยู่ด้านท้ายรถ ต้องปรับปรุงตัวรถให้มีประตูและที่กั้นกันนักเรียนตกจากรถที่ปลายที่นั่ง กรณีเป็นรถที่มีลักษณะตุนั่งจะต้องจัดวางที่นั่งเป็นแถวตอนตามความกว้างของตัวรถเท่านั้น ในการขออนุญาตให้ใช้รถรับจ้างรับ-ส่งนักเรียน เจ้าของรถต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และยื่นคำขอต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยใช้แบบคำขออื่น ๆ พร้อมแนบเอกสารหลักฐาน เพื่อประกอบการพิจารณาและต้องนำรถเข้ารับการตรวจสอบ ณ ที่ทำการนายทะเบียนที่ขออนุญาตเพื่อตรวจสอบลักษณะรถว่ามีลักษณะและมีอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง โดยต้องชำระค่าธรรมเนียมคำขอ ๕ บาท ค่าธรรมเนียมอื่น ๒๐ บาท รวมเป็น ๒๕ บาท ทั้งนี้ ในการพิจารณาอนุญาตให้ใช้รถเพื่อการรับจ้างรับ-ส่งนักเรียน นายทะเบียนจะอนุญาตได้ก็ต่อเมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด และหากนายทะเบียนตรวจสอบประวัติแล้วไม่พบว่าผู้ขับรถมีประวัติเสียหายจากการขับรถ และให้พิจารณาถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ประกอบการขนส่งหรือผู้ที่มีอาชีพขับรถรับจ้างประเภทอื่นในพื้นที่ความรับผิดชอบของนายทะเบียนเป็นสำคัญด้วย การอนุญาตให้อนุญาตได้ครั้งละไม่เกิน ๑ ภาคการศึกษา (ไม่เกินวันปิดเทอมของแต่ละภาคการศึกษา) เป็นต้น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ปัจจุบันกฎหมายของกรมการขนส่งทางบกที่ใช้ในการควบคุมด้านความปลอดภัยของรถโรงเรียนหรือรถรับ-ส่งนักเรียนนั้น เป็นการนำบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และ พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ในส่วนที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้ รวมทั้ง กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๒๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยกำหนดมาตรฐานรถโรงเรียน อุปกรณ์ความปลอดภัย การบรรทุกผู้โดยสารไม่เกินจำนวนที่นั่ง และผู้ควบคุมดูแลนักเรียน และคำสั่งนายทะเบียนที่วราชอาณาจักร ที่ ๑/๒๕๕๙ เรื่อง มอบหมายอำนาจข้าราชการปฏิบัติหน้าที่เฉพาะอย่าง และกำหนดแนวทางปฏิบัติในการอนุญาตให้ใช้รถรับจ้างรับ-ส่งนักเรียนไว้ โดยให้นายทะเบียนพิจารณาอนุญาตให้ใช้รถเพื่อการรับจ้างรับ-ส่งนักเรียนสำหรับรถที่นำมาใช้รับส่งนักเรียนในโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบของตนตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยในปัจจุบัน กรมการขนส่งทางบกยังมิได้มีการออกระเบียบกรมการขนส่งทางบก เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การขออนุญาตและการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลในการรับจ้างรับ-ส่งนักเรียนเป็นการเฉพาะ ซึ่งจากกรณีดังกล่าว ส่งผลให้ไม่มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการเกิดอุบัติเหตุรถรับ-ส่งนักเรียนส่วนใหญ่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การหลีกเลี่ยง ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข ข้อกำหนดตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด ทำให้เกิดปัญหาความไม่ปลอดภัยทั้งในด้านผู้ขับรถ สภาพรถ และลักษณะรถ ตลอดจนพฤติกรรมการให้บริการซึ่งไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากมาตรการ กำกับควบคุม

/ ความปลอดภัย...

ความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนที่บังคับใช้ในปัจจุบันแล้วยังพบว่า สำนักงานขนส่งจังหวัดในภูมิภาคต่าง ๆ ยังมีได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริม การสร้างความรู้ความเข้าใจ การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรถรับ-ส่งนักเรียนเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัย ทั้งนี้ หากสำนักงานขนส่งจังหวัดได้มีการเสริมความรู้ สร้างความตระหนักถึงบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบ การให้บริการที่ดี และคอยดูแลความปลอดภัยของเด็กนักเรียนให้แก่ผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้การดำเนินงานด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนมีประสิทธิภาพ สามารถยกระดับความปลอดภัยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ปกครองได้ ปัจจุบันการแก้ไขปัญหาการรับ-ส่งนักเรียนในส่วนความรับผิดชอบของกรมการขนส่งทางบกมุ่งเน้นในเรื่องความมั่นคงแข็งแรงของสภาพรถ และพนักงานขับรถเป็นสำคัญ เห็นได้จากแนวทางตลอดจนมาตรการต่าง ๆ ที่นำมาบังคับใช้กับผู้ขับรถยนต์ส่วนบุคคลมาทำการรับจ้างรับ-ส่งนักเรียน ซึ่งต้องขออนุญาตให้ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับของกฎหมาย แต่จากการลงพื้นที่แสวงหาข้อเท็จจริงพบว่า ผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียนนั้น มีทั้งผู้ที่ขออนุญาตโดยถูกต้องตามกฎหมายและที่ไม่ได้ขออนุญาตโดยถูกต้องตามกฎหมาย บางรายมีพฤติกรรมนำรถยนต์ที่ได้รับอนุญาตดังกล่าว ไปทำการแก้ไขตัดแปลงปรับเปลี่ยนสภาพรถ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเบาะที่นั่งออกโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนสามารถโดยสารได้จำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่าสภาพรถปกติ ทำให้เกิดความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในการโดยสารรถรับ-ส่งนักเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน และยังสร้างความแตกต่าง อีกทั้งเป็นการเอาเปรียบผู้ประกอบการรายอื่นด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสำนักงานขนส่งจังหวัดในบางจังหวัดมีแผนการดำเนินงานออกตรวจการ ปรามปราม และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ขับรถยนต์ส่วนบุคคลมารับจ้างรับ-ส่งนักเรียนมาขออนุญาตให้ถูกต้องตามระเบียบราชการก็ตาม แต่ยังคงพบว่ามีหลาย ๆ จังหวัดสำนักงานขนส่งจังหวัดยังไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนเท่าที่ควร การประชาสัมพันธ์ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง อีกทั้งผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียนยังขาดจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อสังคม โดยจะเห็นได้จากผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียนจำนวนมากฝ่าฝืนกฎหมาย ไม่นำรถมาจดทะเบียนเป็นรถรับ-ส่งนักเรียนตามที่กฎหมายกำหนด และมีการแก้ไขตัดแปลง ปรับเปลี่ยนสภาพตัวรถเพื่อให้สามารถรองรับจำนวนนักเรียนได้เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้รถรับ-ส่งนักเรียนไม่ได้รับการตรวจสภาพ ไม่มีมาตรฐานและเป็นที่มาของสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุรถรับ-ส่งนักเรียน

๔) ประเด็นการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

การตั้งจุดตรวจของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนที่ผ่านมาพบว่า หากเจ้าหน้าที่ตำรวจตั้งด่านตรวจ ออกตรวจหรือเข้มงวดกวดขันตรวจสภาพรถรับ-ส่งนักเรียน หรืออาจกล่าวได้ว่าหากเจ้าหน้าที่ตำรวจบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง ส่งผลให้รถรับ-ส่งนักเรียนหยุดให้บริการเนื่องจากผู้ขับขี่ขาดคุณสมบัติ หลีกเลี่ยงไม่ได้ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด ปัญหาด้านสภาพรถ ปัญหาที่ไม่ได้รับอนุญาตให้รับ-ส่งนักเรียน ขาดคุณสมบัติ เงื่อนไขตามที่กรมการขนส่ง

/ ทางบกกำหนด

ทางบกกำหนด และไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้รถเพื่อรับจ้างรับ-ส่งนักเรียน ส่งผลให้เด็กนักเรียนไม่มีรถเดินทางไปโรงเรียนและกลับบ้าน การตั้งจุดตรวจกวดขันวินัยจราจรเพื่อตรวจจับสภาพรถ ใบอนุญาต ตลอดจนพฤติกรรมของผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียน พบว่า ผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียนที่ไม่ได้รับอนุญาตจากกรมการขนส่งทางบกจะหยุดให้บริการรับ-ส่งนักเรียน จากปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่ากฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ

๗.๒ ปัญหาด้านการบริหารจัดการ

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีข้อกำหนดหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน แต่ละหน่วยงานต่างทำหน้าที่ในภารกิจที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานตนเอง ไม่มีหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบ กำหนดกรอบ แนวทางการดำเนินงานด้านมาตรฐานความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ไม่มีการจัดทำคู่มือแนวทางในการปฏิบัติงานของหน่วยงานให้ครอบคลุมทุกด้าน ตลอดจนแนวทางการดำเนินงาน การกำหนดวิธีการ คุณสมบัติ เงื่อนไข หลักเกณฑ์ ตลอดจนขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบที่ชัดเจน ประเด็นปัญหาด้านการจัดการฐานข้อมูล ปัญหาการขาดหน่วยงานที่ทำหน้าที่ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ข้อมูลเพื่อใช้ในการกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งไม่มีการจัดการอบรมให้ความรู้ การตั้งเครือข่ายคณะทำงานในพื้นที่เพื่อรวบรวมปัญหา ถอดบทเรียนในการจัดทำข้อเสนอเพื่อแก้ไขนโยบาย ให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน ขาดการรวบรวมข้อมูล การเก็บสถิติ ขาดการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนและประสานข้อมูลร่วมกันระหว่างโรงเรียนและสำนักงานขนส่งจังหวัด เนื่องจากขาดองค์ความรู้และแนวทางปฏิบัติการจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียนที่ถูกต้อง และเนื่องจากจำนวนบุคลากรหรือครูผู้สอนมีจำนวนน้อยและมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบในด้านการสอน หรือกิจกรรมต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ทำให้ขาดบุคลากรที่มีหน้าที่รวบรวมหรือจัดทำฐานข้อมูลในเรื่องดังกล่าว ตลอดจนขาดความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน รูปแบบและการควบคุมจัดการ ขาดประสิทธิภาพ โรงเรียนไม่มีส่วนร่วมในการจัดการ และในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่กำหนดหน้าที่และอำนาจ ให้แก่สถานศึกษา โรงเรียน ในการตรวจสอบ การสั่งให้ปรับปรุงแก้ไข หรือมาตรการลงโทษแต่อย่างใด

๗.๓ ประเด็นปัญหาด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน

จากเหตุการณ์เด็กนักเรียนถูกลีบบนรถรับ-ส่งนักเรียน และเสียชีวิตภายในรถรับ-ส่งนักเรียนตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา จากข้อมูลของศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน (ศวปถ.) สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) พบว่า ข้อมูลของกรมควบคุมโรค ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๕ พบว่า มีกรณีลี้มเด็กไว้ในรถโดยเฉพาะเด็กเล็กถูกลีมไว้ในรถมากถึง ๑๒๙ ครั้ง ในจำนวนนี้มีเด็กเสียชีวิต ๖ ราย จากปัญหาดังกล่าวปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใดมีหน้าที่รับผิดชอบ กำหนดเป็นนโยบายสำคัญของโรงเรียน ไม่มีการกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาเชิงป้องกันไว้ไม่ให้เกิดซ้ำ อีกทั้งปัญหาผู้ควบคุมดูแล

/ เด็กนักเรียน...

เด็กนักเรียนก็มิได้มีการถูกหยิบยกขึ้นมาแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง จากปัญหาดังกล่าวหน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อม การสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาแก้ไขปัญหา เช่น การติดตั้งระบบสัญญาณเซ็นเซอร์เพื่อจับความเคลื่อนไหวในรถ หรือปุ่มส่งสัญญาณฉุกเฉินไว้ในตัวรถเพื่อให้เด็กสามารถแจ้งขอความช่วยเหลือฉุกเฉินได้ การติดตั้งอุปกรณ์โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมที่สามารถส่งสัญญาณขอความช่วยเหลือไปยังภายนอกทั้งเสียงและแสงจากรถโรงเรียน และการฝึกจำลองเหตุการณ์สำหรับเด็กและเยาวชนให้รู้จักวิธีการช่วยเหลือเอาตัวรอดหากตกอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าวและแนวทางการติดตามประเมินผลการปฏิบัติการในทุกภาคเรียนการศึกษา

ทั้งนี้ แม้ว่าที่ผ่านมาจะมีการทดลองใช้ระบบอย่างต่อเนื่อง ป้องกันปัญหาการเกิดอุบัติเหตุในการเดินทางมาโรงเรียน โดยโรงเรียนเชียงใหม่วิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี เป็นโรงเรียนนำร่องของจังหวัดอุดรธานี ร่วมขับเคลื่อนนโยบายรถโรงเรียนอัจฉริยะในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ภายใต้โครงการ Smile Kid School Bus โดยได้รับความร่วมมือจาก บริษัท เอสซีจี โลจิสติกส์ จำกัด ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทยที่ได้จัดทำระบบแอปพลิเคชันมาใช้ในการดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียน เพื่อป้องกันการเสียชีวิตของเด็กในรถโรงเรียน เริ่มจากการตรวจสอบนักเรียนที่ขึ้น-ลง รถรับ-ส่ง ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ ด้วยวิธีการสแกนบาร์โค้ดจากบัตร ผู้ปกครองสามารถติดตามดูแลบุตรหลานได้อย่างใกล้ชิดผ่านกล้อง CCTV และข้อมูลต่าง ๆ ผ่านแอปพลิเคชันที่รองรับทุกระบบ ทั้ง iOS และ Android ผู้เกี่ยวข้องสามารถติดตาม ตรวจสอบ และดูแลการให้บริการรับ-ส่งนักเรียน ข้อมูลการเดินทางของนักเรียน พฤติกรรมพนักงานขับรถเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองในการดูแลบุตรหลาน ตลอดจนเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน และปัจจุบันวิทยาลัยเทคนิคลำปาง จังหวัดลำปาง ได้ร่วมพัฒนานวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ “เครื่องแจ้งเตือนเด็กติดในรถ OVEC Kids Alarm” หรือเครื่องเตือนภัยเด็กติดในรถยนต์ กลไกการทำงานของเครื่องดังกล่าวจะเริ่มทำงานทันทีที่คนขับรถปลดกุญแจรถออกและได้ออกจากรถไปแล้ว โดยเมื่อมีการตรวจจับพบเด็กในรถ ระบบจะเริ่มทำงานทันทีด้วยการลดกระจกอัตโนมัติ เพื่อป้องกันเด็กขาดอากาศหายใจ และรอการช่วยเหลือจากคนที่อยู่บริเวณใกล้ ๆ พร้อมทั้งการแจ้ง GPS ไปยังแอปพลิเคชันของคนขับรถ ผู้ปกครอง หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบเพื่อช่วยเหลือเด็กที่ติดอยู่ในรถได้ทันเวลาที่และปลอดภัย อย่างไรก็ตามหน่วยงานภาครัฐยังไม่ได้ให้ความสำคัญ หรือสนับสนุนส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาช่วยในการป้องกันปัญหาการลี้มเด็กไว้ในรถรับ-ส่งนักเรียนแต่อย่างใด จากปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียน ผู้ปกครอง โรงเรียน และหน่วยงานภาครัฐยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการลี้มเด็กไว้ในรถอย่างจริงจัง ส่งผลให้โครงการดังกล่าวขาดการส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้มีการนำไปใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพในการจัดทำโครงการและไม่สามารถนำมาประเมิน หรือติดตามการทดลอง

/ การใช้ระบบ..

การใช้ระบบ การเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาป้องกันการเกิดอุบัติเหตุของรถรับ-ส่งนักเรียน ตลอดจนการแก้ไขปัญหาการลี้ภัยเด็กนักเรียนไว้ในรถรับ-ส่งนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ปัจจุบันกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa) ได้จัดทำโครงการ “รถโรงเรียนรุ่นใหม่เด็กปลอดภัย (Smart School Bus)” ด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยให้กับรถรับ-ส่งนักเรียน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการสร้างระบบบริหารจัดการรถรับ-ส่งนักเรียนอัจฉริยะ และนวัตกรรมดิจิทัลเพื่อความปลอดภัยเชิงป้องกันให้การเดินทางรับ-ส่งนักเรียน นාර่อง ๗ พื้นที่เมืองอัจฉริยะ และพื้นที่ใกล้เคียงที่มีความพร้อม โดยโครงการรถโรงเรียนรุ่นใหม่เด็กปลอดภัย (Smart School Bus) มีการติดตั้งระบบ GPS เพื่อติดตามรถและเด็กนักเรียน พร้อมด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ที่จะประมวลผล และรายงานผลการขับขี่ ข้อมูลรถ ความเร็ว รวมถึงสถานะของเด็กนักเรียน ก่อนส่งไปยังแอปพลิเคชันสำหรับผู้ปกครอง และเว็บเบราว์เซอร์สำหรับโรงเรียน ซึ่งสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยง่าย อีกทั้งเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาและป้องกันเหตุการณ์ไม่คาดคิดรวมถึงอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที Smart school bus สร้างความปลอดภัยให้กับนักเรียนมีการพัฒนา platform กลางเพื่อติดตามข้อมูลการเดินทางของนักเรียน ติดตามเส้นทางรถโรงเรียน อย่างไรก็ตาม โครงการดังกล่าวพบว่า ในปีถัดไปผู้ปกครองจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบภาระค่าใช้จ่ายดังกล่าว หรือจะให้ทางโรงเรียนออกค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ ดังนั้น ประเด็นปัญหาการเตรียมความพร้อมการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาแก้ไขปัญหา เช่น การติดตั้งระบบสัญญาณเซ็นเซอร์เพื่อจับความเคลื่อนไหวในรถ หรือปุมส่งสัญญาณฉุกเฉินไว้ภายในตัวรถ เพื่อให้เด็กสามารถแจ้งขอความช่วยเหลือฉุกเฉินได้เพื่อป้องกันปัญหาการเกิดอุบัติเหตุในการเดินทางมาโรงเรียนละแนวทางการติดตามประเมินผลการปฏิบัติการในทุกภาคเรียนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาที่พบคือ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการติดตั้ง การสร้างความรับรู้ความเข้าใจระหว่าง ผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียน ผู้ปกครอง และโรงเรียนหรือสถานศึกษา ภาระค่าใช้จ่าย การใช้ระบบ ยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญอย่างจริงจังและมีการกำหนดรูปแบบ วิธีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๗.๔ ประเด็นปัญหาด้านการส่งเสริม การสร้างความรับรู้ และความเข้าใจร่วมกัน

ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ขาดการรับรู้ข้อมูลสถานการณ์เสี่ยง และขาดกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และผู้ขับขี่ขาดความเข้าใจและขาดจิตสำนึกสาธารณะของงานบริการที่ต้องรับผิดชอบต่อความปลอดภัยของนักเรียน ไม่มีมาตรการหรือหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เหมาะสมต่อคุณสมบัติของผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียน ทั้งที่การประกอบอาชีพหรือรับจ้างรับส่งนักเรียนนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ความระมัดระวัง สภาพร่างกายที่สมบูรณ์มากกว่าอาชีพหรือรับจ้างสาธารณะทั่วไป อีกทั้งปัญหาที่พบมาก คือ ผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียนส่วนใหญ่มักเป็นผู้สูงอายุ ทั้งที่รถรับ-ส่งนักเรียนที่ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบสูงกว่ารถรับจ้างทั่วไป การสร้างการรับรู้ ปัญหาการขาดความรู้

/ และความเข้าใจ...

และความเข้าใจร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน ผู้ปกครอง ผู้ประกอบการกรรมการขนส่งทางบก ตำรวจ ชุมชน ทุกคนควรมีส่วนร่วมในการจัดการแก้ไขปัญหา มาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมด้านความรับผิดชอบ ในการจัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อีกทั้งยังพบว่าเครือข่าย ผู้ปกครองกรรมการสถานศึกษาและผู้นำท้องถิ่นไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม หรือมีบทบาทในการจัดการในการแก้ไข ปัญหาการเดินทางมาโรงเรียนและรถรับ-ส่งนักเรียนร่วมกัน ขาดการจัดการภาครัฐแบบร่วมมือร่วมใจเพื่อแก้ไข ปัญหาร่วมกัน โดยนำปัญหาที่เกิดขึ้น มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ร่วมกัน เพื่อกำหนดมาตรการให้สอดคล้องกับบริบท ในพื้นที่ของตนเอง โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์เพื่อป้องกันปัญหาในการดำเนินงานทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน สังคม และทุก ๆ ภาคส่วนที่ต้องการให้เกิดแนวปฏิบัติ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาคือต้องเริ่มจากชุมชน โรงเรียน ผู้ปกครอง และปัจจุบันปัญหาดังกล่าวขาดการสนับสนุนให้มีองค์กรในชุมชนทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ในการส่งเสริม สนับสนุน สร้างมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนตั้งภาคีมาร่วมจัดการปิดช่องว่าง ความเสี่ยง โดยดึงเจ้าภาพในแต่ละบทบาทหน้าที่มาร่วมจัดการบูรณาการทำงานร่วมกันการประเมินติดตามผล และสร้างความยั่งยืน จัดให้มีคณะกรรมการในระดับอำเภอหรือจังหวัด

ด้วยเหตุนี้ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ มาตรา ๕๓ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและ บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และมาตรา ๕๔ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้อง ดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล และในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษา รัฐต้องดำเนินการให้ ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน และให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา อย่างไรก็ตาม การให้นักเรียนได้เข้าถึง สิทธิความเสมอภาคด้านการศึกษาและความปลอดภัยในชีวิตและร่างกาย ถือเป็นอีกหนึ่งภารกิจของรัฐที่มีหน้าที่ รับผิดชอบต่อการดูแลคุ้มครองเด็กให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านความปลอดภัยและการให้เด็กได้รับการศึกษา บนพื้นฐานของโอกาสที่เท่าเทียมกัน จากกรณีดังกล่าวสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของปัญหาด้านการศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้ ด้วยเหตุนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดิน อาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๐ (๓) ซึ่งบัญญัติให้ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมีได้ ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ โดยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

๘.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) เห็นควรกำหนดให้มีมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน เป็นอีกประเด็นหนึ่งของนโยบายระดับชาติ และจัดตั้งคณะทำงานร่วมกันภายใต้กลไกคณะกรรมการศูนย์อำนวยความสะดวกทางถนนของแต่ละจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาแนวทางการจัดทำแผนความปลอดภัยและการแก้ไขกฎระเบียบการพัฒนาระบบจัดการรถรับ-ส่งนักเรียนให้มีความปลอดภัยอย่างยั่งยืน ภายใต้แผนความปลอดภัยทางถนนของทุกจังหวัด และกำหนดให้มีแผนยุทธศาสตร์หรือคณะทำงานด้านความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียนในทุกจังหวัด พิจารณาและกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาและมาตรฐานความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียน มีหน้าที่ควบคุม ตรวจสอบ กำกับดูแล และให้คำแนะนำ การจัดทำมาตรการความปลอดภัยทางถนนในกลุ่มเด็กและเยาวชน และความปลอดภัยในการเดินทางด้วยรถรับ-ส่งนักเรียน เผื่อระวังความเสี่ยงเก็บรวบรวม และวิเคราะห์ ข้อมูลอุบัติเหตุ สนับสนุนการออกมาตรการนโยบายระดับจังหวัด เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงานของเครือข่าย โดยกำหนดให้มีโครงสร้างการทำงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อบูรณาการจัดทำแผนความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียนในทุกจังหวัด สนับสนุนการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียน รวมถึงด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ให้การสนับสนุนในการดำเนินโครงการให้คำปรึกษาเชิงวิชาการ จัดประชุมกำกับติดตามการทำงาน กำหนดให้ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนจังหวัดมีคณะทำงานด้านความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียนในทุกจังหวัดและต้องมีการกำหนดวาระการรายงานต่อเนื่อง โดยมีโครงสร้างที่เน้นการมีส่วนร่วมของคนทำงานที่ประกอบด้วยหน่วยงานท้องถิ่น นักวิชาการ ผู้ประกอบการ เป็นต้น

๒) เห็นควรให้กระทรวงมหาดไทยเน้นย้ำ และทำความเข้าใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดให้การจัดการรถรับ-ส่งนักเรียน สำหรับเด็กนักเรียนยากจนและด้อยโอกาสให้สามารถเข้าถึงการเดินทางไปโรงเรียนได้อย่างปลอดภัย เป็นภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

๘.๒ ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ

๘.๒.๑ ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ

๑) เสนอให้กระทรวงศึกษาธิการมอบหมายให้โรงเรียนมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลรถรับ-ส่งนักเรียน โดยกระทรวงศึกษาธิการควรมีนโยบายสั่งการให้โรงเรียนกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานเรื่อง ความปลอดภัยการเดินทางของนักเรียนโดยเฉพาะรถรับ-ส่งนักเรียนโดยใช้ต้นแบบที่สามารถสร้างการเรียนรู้เพื่อขยายผล โดยโรงเรียนหรือสถานศึกษาควรมีการจัดทำทะเบียนข้อมูลรถรับ-ส่งนักเรียนในแต่ละคัน มีการจัดทำฐานทะเบียนข้อมูลที่ประกอบด้วย การจัดทำประวัติผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียน ชื่อคนขับ เลขทะเบียนรถ รายการเส้นทางการเดินทาง รายชื่อนักเรียนประจำรถ จำนวนเด็กนักเรียนที่โดยสาร ชื่อผู้ควบคุมรถ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะเป็นระบบฐานข้อมูลสำหรับการเดินทางมาโรงเรียนโดยรถรับ-ส่งนักเรียนที่มี

/ รถรับ-ส่ง...

การเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างขนส่งจังหวัด โรงเรียน และผู้ประกอบการรถรับ-ส่งนักเรียน โดยกำหนดรูปแบบรถรับ-ส่งนักเรียนที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ กำหนดตัวชี้วัดและการประเมินโรงเรียนเกี่ยวกับการเดินทางไป-กลับโรงเรียนที่ปลอดภัย และจัดทำคู่มือหรือแผนการดำเนินงานด้านการจัดการรถรับ-ส่งนักเรียน พร้อมทั้งทบทวนและแก้ไขระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อกำหนดให้โรงเรียนมีหน้าที่ดูแลและกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียนที่ปลอดภัย และบรรจุแผนงานจัดการรถรับ-ส่งนักเรียนเป็นหนึ่งในภารกิจหลักของโรงเรียนหรือสถานศึกษา การประเมินและติดตามผลเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องด้านนโยบายเพิ่มมาตรการกำกับกรณีโรงเรียนหรือสถานศึกษาละเลยหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบฯ อันนำมาซึ่งความไม่ปลอดภัยในการเดินทางของนักเรียน

๒) เห็นควรกำหนดมาตรการให้โรงเรียนและสถานศึกษาทุกแห่ง มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการควบคุมตรวจสอบและกำกับดูแลมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน ในประเด็นการออกหนังสือรับรองการเป็นรถรับ-ส่งนักเรียน และการจัดทำแผนงานด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนตลอดภาคการศึกษา และกำหนดให้โรงเรียนสร้างเครือข่ายรถรับ-ส่งนักเรียนหรือด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ๓ ภาคี ระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครอง และชมรมผู้ประกอบการรถรับ-ส่งนักเรียนในพื้นที่

๓) เห็นควรให้กระทรวงศึกษาธิการพัฒนาหลักสูตร ชุดความรู้เกี่ยวกับแนวทางการจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียนปลอดภัยให้กับบุคลากรในเขตพื้นที่การศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีองค์ความรู้ หลักวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องในการรับผิดชอบดูแลการจัดการความปลอดภัยในการเดินทางของนักเรียนด้วยรถรับ-ส่งนักเรียน

๔) เห็นควรให้กระทรวงศึกษาธิการประสานขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานงบประมาณในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นค่าเดินทาง (รถรับ-ส่งนักเรียน) ให้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่เด็กที่ยากไร้เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาให้กับนักเรียนทุกคนให้มีมาตรฐานและคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีสิทธิที่จะได้รับและเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึง รวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่เด็กและเยาวชนซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์ ทั้งนี้ ในระหว่างการศึกษาดำเนินการจัดสรรงบประมาณดังกล่าว เห็นควรให้โรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน และกรุงเทพมหานครสามารถขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาโรงเรียนสำหรับเด็กยากไร้ได้จากสำนักงานกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อให้เด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนเงินและค่าใช้จ่ายให้แก่เด็กยากไร้ซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือด้อยโอกาส เพื่อเป็นมาตรการป้องกันการหลุดออกจากระบบการศึกษา

๕) กำหนดให้ความปลอดภัยของนักเรียนในการเดินทางด้วยรถรับ-ส่งนักเรียน เป็นวาระของกระทรวงศึกษาธิการและของทุกโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นจุดจัดการเครือข่ายรถรับ-ส่ง

นักเรียน และแต่งตั้งครูงานกิจการนักเรียน ทำหน้าที่เป็นครูที่ดูแลรับ-ส่งนักเรียน จำนวนไม่น้อยกว่า ๑ คน และกำหนดให้รูปแบบเครือข่ายรับ-ส่งนักเรียน เป็นภารกิจหนึ่งของงานกิจการนักเรียน

๘.๒.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงคมนาคม โดยกรมการขนส่งทางบก

๑) กรมการขนส่งทางบกควรกำหนดมาตรการหรือแนวทางสนับสนุนเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียนนำรถเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลผ่านการขึ้นทะเบียนขอใบอนุญาตการใช้รถรับ-ส่งนักเรียน เช่น การสนับสนุนเงินกู้ระยะยาวแบบดอกเบี้ยต่ำเพื่อปรับปรุงสภาพรถ สิทธิลดหย่อนภาษีประจำปี จัดทำประกันภัยรถยนต์ภาคบังคับโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และจัดทำประกันภาคสมัครใจแบบคนละครั้ง เป็นต้น เพื่อเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยให้กับรถรับ-ส่งนักเรียนอย่างเป็นระบบและการบริหารจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียนให้มีความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) กรมการขนส่งทางบก พิจารณาทบทวนกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันให้มีความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และเป็นปัญหาและอุปสรรคในการขับเคลื่อนสำหรับการรับ-ส่งนักเรียนขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อแก้ไขปัญหาให้สอดคล้อง เหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบัน และกรมการขนส่งทางบก ควรพิจารณาทบทวน กำหนดประเภทใบอนุญาตขับรถยนต์รับ-ส่งนักเรียนเป็นการเฉพาะเพื่อให้มีมาตรฐานและแตกต่างจากใบอนุญาตขับรถส่วนบุคคล หรือใบอนุญาตขับรถโดยสารสาธารณะประเภทอื่น ๆ เนื่องจากผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียนเป็นอาชีพที่ต้องใช้ทักษะความชำนาญในการขับขี่ การระมัดระวังในเรื่องความปลอดภัยมากกว่าปกติ ด้านความพร้อมของผู้ขับขี่ ด้านสุขภาพและโรคประจำตัว ตลอดจนการควบคุม กำกับติดตามดูแลผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียน ควรกำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนเป็นการเฉพาะเจาะจงเพื่อใช้บังคับในเรื่องมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียน

๓) กรมการขนส่งทางบกควรส่งเสริม สนับสนุนให้สำนักงานขนส่งในแต่ละจังหวัด จัดโครงการอบรมเสริมสร้างความรู้ และสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ขับรถรับ-ส่งนักเรียน โรงเรียน และผู้ปกครอง และเห็นควรให้สำนักงานขนส่งจังหวัดทุกแห่งให้ความสำคัญและจัดโครงการเสริมสร้างความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียนของแต่ละจังหวัด เพื่อสร้างมาตรฐานความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนให้มีความปลอดภัยสูงสุดและมีระบบการตรวจสอบที่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรกำหนดแนวทางปฏิบัติในการอนุญาตให้ใช้รถรับ-ส่งนักเรียนให้มีแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับสภาพวิถีชีวิตของชุมชนในแต่ละพื้นที่ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการขออนุญาตใช้รถยนต์ส่วนบุคคลรับ-ส่งนักเรียนให้ถูกต้องตามระเบียบที่ทางราชการกำหนด ทั้งนี้ สำนักงานขนส่งจังหวัดควรจัดให้มีการอบรมผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้รถเพื่อการรับ-ส่งนักเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้รถเพื่อการรับ-ส่งนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความพร้อมในการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลเพื่อการรับ-ส่งนักเรียนได้อย่างมีมาตรฐานและมีความปลอดภัยเพื่อเสริมสร้าง และเกิดความรู้เกี่ยวกับการขับขี่อย่างปลอดภัย รวมทั้งสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการดูแลนักเรียนได้อย่างถูกต้อง อีกทั้ง ยังเป็นการอำนวยความสะดวกในการขออนุญาตใช้รถยนต์ส่วนบุคคลมาทำการรับ-ส่งนักเรียนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ทั้งนี้โครงการดังกล่าวควรมีการจัดทำค่าขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน เป็นต้น

๔) การจัดทำฐานข้อมูลรรับ-ส่งนักเรียน พัฒนารูปแบบ วิธีการจัดเก็บข้อมูล และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการระบบรรับ-ส่งนักเรียนร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานขนส่งจังหวัดให้เป็นรูปแบบมาตรฐานเดียวกันเพื่อการส่งต่อและประมวลผลข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและเหมาะสมทันต่อการใช้งาน ตลอดจนกำกับดูแลติดตามการจัดการรรับ-ส่งนักเรียนของกรมการขนส่งทางบกและสำนักงานขนส่งจังหวัดอย่างใกล้ชิดและกำหนดเป็นคำสั่งหรือนโยบาย ให้ออกระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในรูปแบบของเครือข่ายรรับ-ส่งนักเรียน กรณีเกิดอุบัติเหตุรรับ-ส่งนักเรียนทุกกรณีต้องมีการสอบสวนเชิงลึกเพื่อหาสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ โดยให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนของกรมการขนส่งทางบก และผู้ทรงคุณวุฒิด้านอุบัติเหตุเพื่อหาข้อสรุปและวางแนวทางป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำอย่างเป็นระบบ

๕) การออกหนังสือรับรองของโรงเรียนและสถานศึกษากำหนดให้ ผู้ขออนุญาตขับรรับ-ส่งนักเรียนต้องขอหนังสือรับรองจากโรงเรียนหรือสถานศึกษา โดยกำหนดให้หนังสือรับรองมีผลบังคับใช้ได้ ๑ ภาคการศึกษา ซึ่งผู้ขับรรับ-ส่งนักเรียนเห็นว่า เป็นการเพิ่มเงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนดเป็นช่วงระยะเวลาสั้น ดังนั้น จึงเห็นควรปรับแก้ไขเป็นอนุญาตครั้งละ ๑ ปีการศึกษา และกำหนดให้อำนาจหน้าที่แก่โรงเรียนและสถานศึกษาในการออกหนังสือรับรองหรือไม่ออกหนังสือรับรองการเป็นรรับ-ส่งนักเรียนได้ด้วยตนเอง และกำหนดให้โรงเรียนและสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมตรวจสอบและกำกับดูแลรรับ-ส่งนักเรียนได้โดยตรง

๘.๒.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เสนอแนะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณด้านการเดินทาง และบริหารจัดการรรับ-ส่งนักเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมความปลอดภัยในการเดินทางมาเรียนของเด็กและเยาวชน เด็กด้อยโอกาส เปิดโอกาสให้สามารถเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างทั่วถึง และเท่าเทียม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก เพื่อมาตรฐานความปลอดภัยสูงสุดของนักเรียนที่ใช้บริการรรับ-ส่งนักเรียน ให้สามารถเข้าถึงการเดินทางระหว่างบ้านและโรงเรียนได้อย่างปลอดภัย ตลอดจนปรับปรุงระเบียบ ข้อกฎหมาย และแนวทางปฏิบัติให้มีความสอดคล้องกับบริบทในแต่ละพื้นที่ และจัดทำฐานข้อมูลและการจัดเก็บฐานข้อมูลกลางเพื่อให้ทุกหน่วยงานมีข้อมูลสำหรับการติดตาม นำมาหาหรือแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๘.๒.๔ ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

เสนอแนะให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลในด้านความปลอดภัยเชิงป้องกันให้การเดินทางไปโรงเรียน โดยรรับ-ส่งนักเรียน และเสริมสร้างให้เกิดระบบบริหารจัดการรรับ-ส่งนักเรียนอัจฉริยะต้นแบบที่เหมาะสม

/ ตามบริบท...

ตามบริบทของโรงเรียน ผู้ปกครอง พร้อมทั้งพัฒนาให้เกิดระบบฐานข้อมูลในการเชื่อมต่อการบูรณาการของการรับ-ส่งนักเรียนในพื้นที่ที่สำคัญตามโครงการ Smart School Bus ซึ่งสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล อยู่ระหว่างโครงการนำร่อง ทั้งนี้ หากระบบ Smart School Bus มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนจะทำให้เกิดระบบ Big Data Platform และ Smart School Bus Intelligent Operation Center ในแต่ละพื้นที่ โดยให้สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินโครงการ Smart School Bus และขับเคลื่อนโครงการให้สัมฤทธิ์ผลเพื่อให้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ได้รับการพัฒนาสามารถนำมาใช้เป็นมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนได้มีประสิทธิภาพและสามารถแก้ไขปัญหาการล้นเด็กไว้ในรถได้ตามเจตนารมณ์ในการพัฒนาระบบเพื่อยกระดับความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนในประเทศไทยได้อย่างแท้จริง

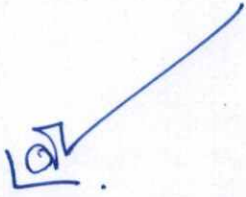
๘.๓ ข้อเสนอแนะด้านการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) เสนอแนะให้มีการแต่งตั้งคณะทำงานร่วมภายใต้กลไกคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน โดยมีองค์ประกอบของสภาองค์กรของผู้บริโภค ศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน และแผนงานสนับสนุนการป้องกันอุบัติเหตุจราจรระดับจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาแนวทางจัดทำแผนความปลอดภัยและการแก้ไขกฎระเบียบการพัฒนาระบบจัดการรถรับ-ส่งนักเรียนให้มีความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

๒) เสนอแนะให้ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนจังหวัดทุกจังหวัดกำหนดให้มีแผนยุทธศาสตร์หรือคณะทำงานด้านความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียนในทุกจังหวัด โดยกำหนดให้มีโครงสร้างการทำงานแบบมีส่วนร่วมที่ประกอบด้วย สภาองค์กรของผู้บริโภค เครือข่ายองค์กรผู้บริโภค หน่วยงานท้องถิ่น และเครือข่ายนักวิชาการ เพื่อบูรณาการจัดทำแผนความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียนในทุกจังหวัด

๓) กำหนดให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงคมนาคม โดยกรมการขนส่งทางบก กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และกรมป้องกันบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนการสร้างภาคีเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน สภาองค์กรของผู้บริโภคเพื่อให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือ และสนับสนุนหลักเกณฑ์การจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียนปลอดภัยทั้งระบบในทุกขั้นตอน การส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพรับส่งนักเรียนและจิตบริการ รวมถึงการจัดบริการตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของตัวรถ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการใช้บริการรถรับ-ส่งนักเรียน ตลอดถึงลดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของผู้ประกอบอาชีพรับส่งนักเรียนเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้กับโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างระบบการเดินทางที่ปลอดภัยให้กับนักเรียนทุกคน เพื่อสนับสนุนหลักเกณฑ์การจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียน

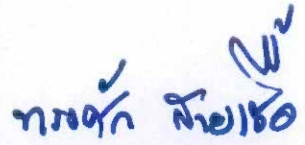
ทั้งระบบในทุกขั้นตอน การส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพรับส่งนักเรียนและจิตบริการ รวมถึงการจัดบริการตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของตัวรถ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการใช้บริการรถรับ-ส่งนักเรียน ตลอดจนลดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของผู้ประกอบอาชีพรับส่งนักเรียนเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้กับโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างระบบการเดินทางที่ปลอดภัยให้กับนักเรียนทุกคน เพื่อสนับสนุนหลักเกณฑ์การจัดการระบบรถรับ-ส่งนักเรียน

(นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต)
ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

(รองศาสตราจารย์อัสสรีย์ ทรราชจรรยาโรจน์)
ผู้ตรวจการแผ่นดิน

(นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ)
ผู้ตรวจการแผ่นดิน